БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

28 красавіка 1994 г.

Чацвер

№ 45(13762)

Кошт у розніцу 100 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

ВЯСНА – 94

Прыйшло цяпло, і колькі б ні гаварылі пра цяжкасці нашай сельскай гаспадаркі, сяляне пачалі сяўбу. І няхай будзе цяжка з палівам, запчасткамі, крэдытамі, — яе правядуць усе гаспадаркі.

З усімі гэтымі цяжкасцямі сутыкаюцца і ў калгасе "Прамень камуны", што ў Салігорскім раёне. Нямала намаганняў прыходзіцца прыкласці старшыні калгаса Івану Іванавічу СЯЧКО, каб палявыя работы прайшлі паспяхова. У мінулым годзе ў гаспадарцы атрымалі больш як 45 цэнтнераў збожжавых з гектара — адзін з лепшых паказчыкаў у раёне. І гэта пры тым, што больш чым палавіну ворных зямель займаюць падземныя распрацоўкі "Беларускалія". А гэта пастаяннае асяданне глебы, забалочванне і засаленне зямель...

(Працяг фотарэпартажу на 2-й стар.)

Кур'ер "ЧЗ"

26 красавіка ў сталічным парку Дружбы народаў ля памятнага знака ахвярам Чарнобыля адбыўся мітынг. За нашу шматпакутную Беларусь, пасыпаную радыеактыўным попелам, адслужылі малебен свяшчэннікі праваслаўнай і каталіцкай цэркваў.

Фота Сяргея БРУШКО.

Улічым міжнародны вопыт?

У Мінску прайшоў міжнародны семінар, на якім разглядаліся праблемы прыватызацыі ў нашай рэспубліцы.

Як вядома, прыватызацыйныя працэсы на Беларусі толькі набіраюць сілу і праходзяць даволі няпроста. Сапраўды народная прыватызацыя, на думку экспертаў, атрымае развіццё, калі пачнуць прадаваць імянныя прыватызацыйныя чэкі. Дарэчы, у красавіку іх уладальнікамі стануць не менш як дзесяць працэнтаў грамадзян. Сёння ўжо 24 фірмы заявілі аб намеры стаць інвестыцыйнымі фондамі. Таму міжнародны вопыт у сферы прыватызацыі, практычны бок пытання набываюць вельмі актуальнае гучанне.

У семінары, акрамя прадстаўнікоў Беларусі, прынялі ўдзел навукоўцы і прадпрымальнікі са Злучаных Штатаў, Англіі і Расіі. Разглядаліся, у прыватнасці, пытанні акцыяніравання прадпрыемстваў, фінансава-інвестыцыйнай дзейнасці, механізмы абарачэння імянных прыватызацыйных чэкаў.

Якаў ЯСЭПКІН.

Крыўдзіць студэнта небяспечна

Будучыя бізнесмены з Беларускага камерцыйнага універсітэта кіравання не сталі, падобна да іншых, кідаць у паветра рытарычнае пытанне "Хто абароніць беднага студэнта?". Памятаючы вядомую прымаўку пра тапельцаў, вырашылі ратаваць сябе самі, стварыўшы на мінулым тыдні ўласную прафсаюзную арганізацыю. Узначаліў яе студэнт–першакурснік Андрэй Дземідовіч.

Напярэдадні тут адбылася даволі брудная гісторыя, калі цяпер ужо былы рэктар прымушаў студэнтаў рабіць даплату за навучанне на свой асабісты рахунак. Тыя, у каго не знаходзілася "лішніх" грошай, не атрымлівалі заліковых кніжак, ім пагражалі пазбаўленнем дазволу здаваць залікі і экзамены... У рэшце рэшт студэнты зразумелі, што спадзявацца варта толькі на саміх сябе — і прыйшлі да высновы аб неабходнасці з'яўлення арганізацыі, што абараняла б іхнія інтарэсы. Цяпер без згоды універсітэцкага прафсаюза дэканат не зможа прыняць рашэнне ні аб адлічэнні студэнтаў, ні аб звальненні непажаданых кіраўніцтву супрацоўнікаў навучальнай установы. У хуткім часе студэнцкі прафсаюз збіраецца ўсур'ёз заняцца вырашэннем пытання будучага працаўладкавання выпускнікоў універсітэта.

Ірына ЗАВАДСКАЯ.

Удар па валюце?

Як стала вядома з неафіцыйных, але вельмі надзейных крыніц, ва ўрадзе практычна ўжо гатова рашэнне аб адмене свабоднага хаджэння замежнай валюты ў гандлі.

У гэтым выпадку ў пройгрышы могуць аказацца тыя, хто захоўвае свае сродкі ў СКВ...

Кацярына ВЫСОЦКАЯ.

"Пралеска" расцвіла вясною

Калі над піянерлагерам "Вясёлка" і санаторыем–прафілакторыем "Пралеска" Жлобінскага вытворча–гандлёвага аб'яднання "БелФА" навісла сур'ёзная пагроза закрыцця, абласны савет федэрацый прафсаюзаў быў вымушаны тэрмінова дзейнічаць — так і з'явілася рашэнне стварыць на базе гэтых будынкаў лячэбна–аздараўленчы комплекс "Пралеска".

У "акцыю" па выратаванню санаторыя і былога піянерскага лагера ўключыліся жлобінскія футравікі і мясцовае аддзяленне фонду "Дзецям Чарнобыля". Нядаўна новы комплекс прыняў сваіх першых пацыентаў. Імі сталі 300 вучняў сярэдніх школ Жлобінскага раёна і самога Жлобіна, а таксама школьнікі суседняга Буда-Кашалёўскага раёна. Цяпер мяркуецца праводзіць круглагадовае аздараўленне юных жыхароў гэтых двух раёнаў.

Мікалай ШУКАНАЎ.

"Дом–арт" у Маладзечна

Мастацкая маладзёжная галерэя "Дом–Арт" створана ў Маладзечна. Яе супрацоўнікі правялі ўжо дзве выставы мастацкай керамікі, жывапісу, графікі.

— "Дом-Арт" — грамадская структура,— падкрэслівае арганізатар галерэі Любоў Камлюк.— У сваёй дзейнасці мы ставім адзіную мэту: даць маладзечанцам магчымасць бачыць сінтэз мастацтваў, найлепшыя ўзоры творчасці.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

"Салям" ад барда

Зноў сталіца прымае зорак нацыянальнай папулярнай музыкі. Гэтым разам у Мінску выступіць аршанскі бард Андрусь Мельнікаў.

Сольны выступ гэтага папулярнага выканаўцы арганізавала Задзіночанне беларускіх студэнтаў. Канцэрт адбудзецца 29 красавіка ў 18.30 у Палацы моладзі, што непадалёку ад Камсамольскага возера.

Бадай, зацікавіць гэта імпрэза і тых, хто добра знаёмы з творчасцю Андруся Мельнікава і тых, хто пачуе яго ўпершыню. Для ўсіх асноўнай рысай канцэрта будзе навізна. Справа ў тым, што гэта прэзентацыя найноўшага альбома выканаўцы, які мае даволі экзатычную назву "Салям саўкам!"

Вітаўт МАРТЫНЕНКА.

"Чужая мілая" і дубль два!

Больш як паўтара месяца спатрэбілася групе пад кіраўніцтвам рэжысёра Б.Бахціярава для таго, каб падрыхтаваць да эфіру двухгадзінную тэлеверсію сольнага канцэрта беларускай поп–зоркі А.Саладухі "Прывітанне, чужая мілая!", які адбыўся напярэдадні 8 Сакавіка.

2 мая, на другі дзень праваслаўнага Вялікадня, уладкаваўшыся вечарам пасля ўсіх клопатаў у 18.35 ля тэлевізараў, шматмільённая аўдыторыя зможа ўбачыць, што ж на самай справе адбывалася на бенефісе вядомага спевака ў перапоўненай зале ЦДА сталіцы. А таксама пачуць стаўшыя папулярнымі ў СНД такія шлягеры апошніх гадоў, як "Зачараваная фея", "Каралева", "На вуліцы старажытнай" і зусім новыя песні ў выкананні Саладухі і артыстаў гурта "Карусель-2". Вядома, што ніяк не абыдзецца без "Чужой мілай", стаўшай своеасаблівай візітнай карткай Аляксандра.

Барыс АЛЯКСЕЕЎ.

Курсы валют на 27 красавіка:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"-	15400	15980	9160	9510
"Пошук"	15400	15950	8800	9400
"Прыор"	15000	15300	8800	10000

ПАСЛЯ ПАДЗЕІ

Свабодны сход ці палітычная акцыя?

□ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

У мінулыя пятніцу і суботу Дом літаратара прымаў дэлегатаў і гасцей I сустрэчы беларускай моладзі свету.

Каля 150 прадстаўнікоў беларускіх маладзёжных суполак з краін Балтыі, Польшчы, Сярэдняй Азіі, Расіі, Украіны і Малдовы на два красавіцкія дні прыехалі ў сталіцу для таго, каб сказаць:"мы ёсць і праблемы метраполіі (маладзёжныя і іншыя) для нас немалаважныя".

Ідэя падобнай сустрэчы ўзнікла напрыканцы мінулага года і першапачаткова планавалася як рабочая нарада 20—30 кіраўнікоў маладзёжных арганізацый блізкага замежжа. Даволі сціплая задумка паступова пераўтварылася ў мерапрыемства прыблізна памераў з'езда, нягледзячы нават на тэрытарыяльна акрэсленае кола ўдзельнікаў.

На заключнай прэс-канферэнцыі арганізатары з Задзіночання беларускіх студэнтаў назвалі сустрэчу беспрэцэдэнтна важнай падзеяй у жыцці краіны. Беларускамоўная, скіраваная на нацыянальнае адраджэнне, актыўная моладзь з розных краін дыпламатычна выказала сваю занепакоенасць няпростым, нават трывожным сённяшнім днём Бацькаўшчыны ў выніковай рэзалюцыі сустрэчы "Аб палітычным становішчы ў Рэспубліцы Беларусь", але галоўны прэцэдэнт мерапрыемства заключаецца ў тым, што яно ўвогуле адбылося, нягледзячы на арганізацыйныя і матэрыяльныя цяжкасці, звязаныя з малой фінансавай падтрымкай сустрэчы з боку дзяржавы.

Зразумела, недахоп фінансаў не лепшым чынам адбіўся на арганізацыі сустрэчы, недакладнасці якой акрамя іншага тлумачацца яшчэ і вельмі маладым узростам арганізатараў, якія ладзілі падобную імпрэзу ўпершыню. Але трэба канстатаваць, што матэрыяльныя і арганізацыйныя недарэчнасці менш за ўсё турбавалі ўдзельнікаў. Многія з іх — студэнты, без залішніх амбіцый, актывісты маладзёжных рухаў, якіх цяжка напалохаць жыццём у студэнцкім інтэрнаце замест асобных нумароў раскошнага гатэля.

Увогуле ў праграме сустрэчы было шмат дзелавых мерапрыемстваў, але, магчыма, галоўным сталася тое, пра што казалі многія выступоўцы: сустрэча дала магчымасць пазнаёміцца, пэўным чынам псіхалагічна аб'яднала адарваныя беларускамоўныя маладзёжныя асяродкі цяпер ужо розных краін. А гэта вынік не меншы, чым самыя лепшыя рэзалюцыі, пастанова ці зварот.

Маладзёжныя мерапрыемствы нават з самымі гучнымі назвамі (калі яны сапраўды маладзёжныя па ўзросту ўдзельнікаў) маюць адну асаблівасць: у прамовах удзельнікаў амаль поўнасцю адсутнічае патэтыка. Без яе, зразумела, цалкам абысціся немагчыма, але, думаецца, што (хоць гэта і жорстка гучыць) узнёсласць, заклікі і стогны гэтак жа могуць нашкодзіць справе нацыянальнага адраджэння, як і абыякавасць, індыферэнтнасць, маўчанне. І проста таму, што ўзнёслае хутка надакучвае, і таму, што не кожны даскочыць да самай высокай планкі грамадзянскіх пачуццяў, якую ўсталёўваюць першыя з першых. Многія ўдзельнікі ў сваіх выступленнях казалі:"Трэба перастаць наракаць на лёс, усё залежыць толькі ад нас, ад таго, як мы возьмемся за справу". Сапраўды, колькі ні паўтарай слова "цукар" — у роце салодка не стане, трэба зарабіць на гэты цукар і яго з'есці.

Як зарабіць — гэта абмяркоўвала за круглым сталом "маладзёжнае прадпрымальніцтва". Як дзяржава павінна дапамагаць заканадаўствам маладзёжнай ініцыятыве — пра гэта ішла гаворка за круглым сталом удзельнікаў сустрэчы з прадстаўнікамі дзяржаўных установ Беларусі.

Акрамя звароту "Да беларускай моладзі" сустрэча фармальна ўвянчалася прыняццем пастановы "Аб выбранні выканаўчага камітэта сустрэчы". Гэта ў пэўным сэнсе і ёсць той самы адзіны каардынацыйны цэнтр, пра магчымае ўтварэнне якога шмат гаварылася напярэдадні сустрэчы. Акрамя падрыхтоўкі наступнага з'езда (ён плануецца на восень і будзе больш сціплым па памерах), выканаўчы камітэт зоймецца ўсталяваннем сталага інфармацыйнага кантакту паміж беларускімі суполкамі розных краін, магчыма, будзе выдаваць інфармацыйны бюлетэнь, а таксама штурхаць у жыццё ідэю ўтварэння блоку маладзёжных арганізацый. Апошнім часам гэта ідэя проста-такі носіцца ў паветры. Моладзь, як і "дарослыя" адчула, што сіла ў адзінстве і разам можна ўсё: сабрацца на з'езд ці сход, зрабіць палітычную заяву і, можа, нават быць пачутымі.

ВЕСТКІ З ПАРЛАМЕНТА

Нечаканы паварот

□ Вольга ШАЎКО, "ЧЗ"

Учора пачала работу нечарговая сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

На гэты раз не было прывычных выступленняў у "розным", і дэпутаты адразу прыняліся за асноўныя пытанні сесіі. Як і трэба было чакаць, найбольшыя спрэчкі выклікаў парадак дня. Унесены Прэзідыумам Вярхоўнага Савета, ён тут жа дапаўняўся, пашыраўся, змяняўся выступаючымі ля мікрафонаў. Апазіцыя настойліва патрабавала разгледзець пытанне аб парушэнні Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь пад час падпісання пагаднення аб аб'яднанні грашовых сістэм. Аднак гэтае імкненне групы дэпутатаў кіравацца літарай прынятага ўжо асноўнага закону не знайшло падтрымкі ў большасці. Гэтак жа як не далі парламентарыі згоды і на тое, каб у Авальнай зале абмяркоўваліся прапановы дэпутата А.Лукашэнкі: аб справаздачы ўрада Беларусі па цэнаўтварэнню ў рэспубліцы і дэпутата В.Кучынскага наконт пытання аб працягу работы "антыкарупцыйнай" камісіі.

Нечаканым быў паварот падзей, калі парламентарыі паставілі пад сумненне мэтазгоднасць абмеркавання падрыхтаванага ўжо і прапанаванага Прэзідыумам ВС праекта закона "Аб амністыі ў сувязі з 50-годдзем з дня вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў".

Здавалася, гэта гуманная акцыя не выклікае пярэчанняў. Аднак, аргументы дэпутата Б.Савіцкага супраць яе насцярожылі залу. На яго погляд, такі акт не пойдзе на карысць грамадскай думцы, якая сёння надзвычай устрывожана ростам злачыннасці. "Што тычыцца амніціравання асуджаных удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, – заўважыў дэпутат, – то для гэтага дастаткова рашэння Прэзідыума Вярхоўнага Савета". У выніку законапраект аб амністыі быў зняты з парадку дня. Прыхільнікі ж яго спрабавалі зноў прыцягнуць увагу сваіх калег да пытання і дабіліся таго, што на галасаванне праект закона быў пастаўлены ўжо ў іншай фармулёўцы: амністыю прапаноўвалася аб'явіць не толькі ў сувязі з 50-годдзем вызвалення Беларусі, а і з нагоды прыняцця новай Канстытуцыі рэспублікі. Аднак ні аргументы аб тым, што не такая ўжо вялікая колькасць асуджаных падпадае пад гэты акт – усяго каля 5 тысяч чалавек (а сёння ў рэспубліцы адбываюць пакаранне больш як 50 тысяч грамадзян), ні аб тым, што ў сённяшніх месцах пазбаўлення волі ўмовы ўтрымання не адпавядаюць ніякім санітарным нормам, і пэўны працэнт людзей трапляе сюды выпадкова з-за няякаснай работы праваахоўных органаў, не мелі свайго ўздзеяння на дэпутацкую аўдыторыю. Гэтыя довады разбіваліся аб пытанні: дзе будуць працаваць амніціраваныя, калі ў рэспубліцы пануе беспрацоўе, хто будзе ствараць праграмы для іх сацыяльнай рэабілітацыі. Галасаванне па гэтаму законапраекту не набрала большасці.

Такім чынам, нечарговая сесія Вярхоўнага Савета прыступіла да разгляду пытанняў парадку дня, у тым ліку аб выбарах членаў Канстытуцыйнага суда і змяненнях у нашым падатковым заканадаўстве, а гэта мае асаблівае значэнне, калі рабіць стаўку на тое, што з першага мая пачнецца першы этап аб'яднання грашовых сістэм Расіі і Беларусі.

"Еўраньюс" — "Суперчэннэл" — "Уорлднэт" — "TV-5"

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

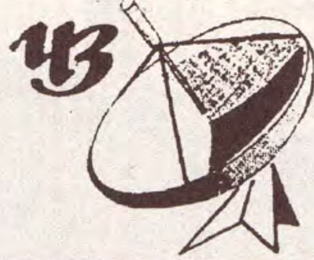

Дзяжурны па выпуску — Я.ЯСЭПКІН.

Даляру не пагражае інфляцыя, але...

Фальшываманетчыкі ўсяго свету дасягнулі такіх "поспехаў" у сваёй "справе", што амерыканскія ўлады збіраюцца выпусціць новыя 100-даляравыя банкноты, якія больш складана падрабіць.

Нацыянальная акадэмія навук ЗША ў спецыяльным дакладзе прапанавала ўладам абараніць грашовыя банкноты "высокатэхнічнымі сродкамі". Супрацоўнікі амерыканскага кангрэса паведамляюць зараз, што сярод такіх "навінак" абмяркоўваюцца: перамена месца партрэта прэзідэнта на купюры, выкарыстанне невялікіх галаграм, вадзяных знакаў і шматкаляровы друк.

Разбіўся аэробус

У аэрапорце японскага горада Нагоя пацярпеў катастрофу тайваньскі аэробус "А-300", на борце якога знаходзілася 256 пасажыраў і 15 чалавек экіпажа.

У жывых засталося каля 40 чалавек. Мяркуемая прычына катастрофы — нявыхад шасі пры заходзе самалёта на пасадку.

"Сакрэтная зброя" ў руках венгерскіх "зялёных"?

Венгерская "партыя зялёных" выступіла супраць далучэння краіны да НАТО.

У выпадку свайго прыходу да ўлады, "зялёныя" абяцаюць стварыць новую сістэму абароны краіны з дапамогай "новай сакрэтнай зброі".

Тайвань: карупцыя – вынік выбараў?

У Тайвані апублікаваны афіцыйныя звесткі паліцэйскага дэпартамента, якія, нібыта глыбокі шок, уздзейнічалі на грамадства.

Высветлілася, што з 858 народных абраннікаў, якія атрымалі дэпутацкія мандаты ў гарадскіх і сельскіх акругах, больш як 300 чалавек з'яўляюцца выхадцамі з крымінальнага асяроддзя і звязаны з гангстэрскімі сіндыкатамі.

Гэтая інфармацыя была "выдадзена" начальнікам тайваньскай паліцыі Лю Ючанам на слуханнях у парламенце. Сродкі масавай інфармацыі адзначаюць вялізны размах карупцыі ў краіне, выкліканы выбарчай кампаніяй.

Брытанская карона абараняецца

Каралева Вялікабрытаніі Елізавета II распарадзілася пакрыць асабліва трывалым матэрыялам вокны Букінгемскага палаца.

Такое распараджэнне было дадзена ёю з-за апасенняў перад дыверсіямі тэрарыстаў ірландскай рэспубліканскай арміі. Меры бяспекі абыдуцца кароне ў 2,5 мільёна даляраў.

Шлюбы з бойкамі

Дамашнія бойкі даволі сур'ёзна пагражаюць сямейнаму шчасцю пекінцаў. Такія высновы Кітайскага інстытута сацыялогіі.

Згодна са статыстыкай, кожны пяты жанаты пекінец рэгулярна б'е сваю палавіну, а кожная сёмая замужняя жанчына асмельваецца падняць руку на свайго мужа.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Бізнес-клас

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

АМЕРЫКА – НЕ ІДЭАЛ

400 гаспадарчых кіраўнікоў і прадпрымальнікаў з 12 рэгіянальных цэнтраў Расіі прынялі ўдзел у апытанні, арганізаваным расійскімі і нямецкімі сацыёлагамі з мэтай высветліць меркаванні вышэй названай катэгорыі людзей наконт таго, якая краіна свету можа стаць для Расійскай Федэрацыі мадэллю эканамічнага развіцця. У выніку на першае месца дзелавыя людзі Расіі паставілі Кітай, потым ідуць краіны Заходняй Еўропы, Японія. Завяршаюць спіс, як ні дзіўна, ЗША.

ЖУЙ КАКОСЫ, ЕШ БАНАНЫ...

Штогод у свеце павялічваецца вытворчасць садавіны, абумоўленая пашырэннем плошчаў і ўдасканаленнем агратэхнікі вырошчвання. Аднак у свежым выглядзе на рынак трапляе толькі 7 працэнтаў агульнага аб'ёму. Сусветны імпарт гэтай прадукцыі ацэньваецца недзе ў 23 млрд. даляраў. 54 працэнты імпартуецца ў краіны Еўрапейскай садружнасці. Чацвёртая частка ўсёй прадукцыі завозіцца з трэціх краін.

Аб'ёмы спажывання ў эканамічна развітых краінах, як ЗША, Японія, краіны Еўрапейскай садружнасці, дзе рынкі насычаны разнастайнай садавінай на любы густ, амаль не залежаць ні ад вагання цэн, ні ад падаражання рэсурсаў. Да таго ж, там расце попыт на экзатычную, часцей за ўсё імпартную садавіну. У краінах, што сталі на шлях развіцця, попыт на свежую садавіну па-ранейшаму залежыць ад цэн.

40 працэнтаў ад сусветнай вытворчасці садавіны складаюць цытрусавыя і бананы. Першых больш за ўсё вырошчваюць у Бразіліі і ЗША. У апошнія гады да іх далучыўся і Кітай: скачок абумоўлены таннай працоўнай сілай і невялікім коштам зямлі, як, дарэчы, у Індыі, Бразіліі. Традыцыйна буйнейшыя экспарцёры бананаў — Эквадор, Калумбія, Коста-Рыка. Даволі буйным вытворцам яблыкаў і груш з'яўляецца СНД, а вінаграду больш за ўсіх збіраюць Італія, Францыя, Іспанія, Турцыя, СНД і ЗША.

Пастаяннае павелічэнне вытворчасці садавіны, на думку экспертаў заходніх кампаній, можа прывесці да зніжэння цэн на некаторыя віды гэтай прадукцыі. Аднак, пакуль на Беларусі даляр будзе расці з хуткасцю бамбуку, таннай садавіны там не бачыць, а "экзотыка" наогул перавышае сусветны кошт.

КАМЕРЦЫІ ПРАФЕСІЙНАСЦЬ НЕ ПАШКОДЗІЦЬ

АО ЦПП "Цэнтр—XXI стагоддзе" у залежнасці ад попыту і патрэб часу пастаянна абнаўляе і папаўняе свае навуковыя праграмы. Нядаўна тут уведзена новая спецыяльнасць — камерцыйны дырэктар прадпрыемства. Першая група слухачоў ужо пачала заняткі.

Разам з тэарэтычнымі высновамі рыначнай эканомікі слухачоў пазнаёмяць з практычнымі навыкамі ў нашым эканамічным асяроддзі. Падрабязна будуць разгледжаны пытанні палітычнага і эканамічнага становішча, магчымасці развіцця камерцыйнай дзейнасці з пункту гледжання юрыдычных, прававых, дэмаграфічных і іншых вымоў. Будуць прааналізаваны разнастайныя віды рызыкі: крэдытная, інфляцыйная рызыка ліквіднасці і пастаўкі, рызыка, якая звязана з заканадаўчымі зменамі. На занятках будзе паказана роля камерцыйнага дырэктара ў выпрацоўцы стратэгіі і тактыкі кампаніі.

Асаблівая ўвага будзе ўдзелена працы камерцыйнага дырэктара ў галіне экспарту-імпарту. Яму дапамогуць авалодаць усімі тонкасцямі заключэння знешнеэканамічных кантактаў, гандлёва-пасрэдніцкіх аперацый, азнаёмяць з тонкасцямі мытнага рэгулявання.

Святлана КУЛІКОВА.

"ПАС" — палітыка-аналітычная служба

У пошуках страчанага часу

□ Якаў ЯСЭПКІН, "ЧЗ"

Прэзідэнцкая выбарчая кампанія на Беларусі пасля свайго афіцыйнага старту набірае тэмп. З 15 па 24 красавіка прайшло ўтварэнне тэрытарыяльных камісій у абласцях, раёнах і гарадах, у гэтыя ж тэрміны завяршылася падача спісаў ініцыятыўных груп грамадзян, якія пачынаюць збор подпісаў у падтрымку таго ці іншага прэтэндэнта на высокую пасаду. Літаральна кожны дзень прыносіць новыя звесткі аб прэзідэнцкім спрынце.

Нагадаем яго храналагічную канву. Вядома, з папраўкай на час, які ўжо сцёрся з памяці. Згодна са стаўшым кананічным для першай прэзідэнцкай 70-дзёнкі графікам, устаноўленым Цэнтральнай камісіяй, гэтая храналагічная канва выглядае наступным чынам. Утварэнне ўчасткаў для галасавання пройдзе з 25 па 29 красавіка. Участковыя камісіі будуць сфарміраваны з 3 па 12 мая. Вылучэнне кандыдатаў шляхам збору подпісаў дэпутатаў і грамадзян прадугледжваецца з 25 красавіка па 14 мая, здача падпісных лістоў у тэрытарыяльныя камісіі — не пазней чым 15 мая. Рэгістрацыя кандыдатаў у прэзідэнты адбудзецца з 27 мая па 2 чэрвеня. Для ўважлівых чытачоў падкрэслім: астатнія тэрміны захоўваюцца такімі, як і вызначаны ў парламенцкім законе.

У грамадзян нашай маладой дзяржавы няма недахопу ў інфармацыі. Але калі ўтварэнне тэрытарыяльных камісій, магчыма, як не занадта "цікавае" мерапрыемства, засталося крыху "па-за кадрам", то аб спісах ініцыятыўных груп трэба сказаць колькі слоў. Менавіта ад гэтых "сціплых" папер і пачаўся не сімвалічны, а рэальны працэс жорсткай канкурэнцыі, барацьбы без сантыментаў. Кебіч, Шушкевіч, Пазьняк, Карпенка, Лукашэнка (не будзем пералічваць усіх сапернікаў) — кола прэтэндэнтаў звузілася да кампактных памераў, утварыўшы, фігуральна кажучы, знак пытання. Хто пачне хутчэй і спрактыкаваней за астатніх збіраць у свае "выбарчыя букеты" ружы народнай любві? Пакажа час, якога так мала.

Можна не сумнявацца, што сам працэс, звязаны са зборам подпісаў у падтрымку таго ці іншага прэтэндэнта, будзе не проста напружаным, а і сціснутым у спружыну, якая ў рэшце рэшт "выпаліць", выдаўшы канчатковы вынік-рэйтынг. Сапраўды, залатая спіраль часу з лічбамі-прозвішчамі. Памеры і трываласць яе пабачым і ацэнім. Пакуль адзначым празаічную дэталь.

Як Цэнтральная, так і тэрытарыяльная камісіі надзелены вялікімі паўнамоцтвамі па кантролю. Так, за падробку падпісных лістоў прадугледжваецца крымінальная адказнасць. Таму ў выпадках выяўлення фальшывак іх адразу ж накіруюць у органы пракуратуры. А тут магчымасці немалыя — "законнасць" падпіснога ліста можна праверыць з дапамогай нават камп'ютэрнай тэхнікі.

Дазволім сабе маленькае лірычнае адступленне. Цяпер актывізуюцца розныя палітычныя плыні і напал страсцей нарастае. Але гэта не тыя вядомыя ўсім новазапаветныя святыя страсці. У канцы тысячагоддзя пачуцці сталі драбнейшыя і аддаліліся ад нябёсаў. На яго ўяўны шпіль лёг чорна-залаты глянец, як пры заходзе сонца. Феномен тэхнацывілізацыі змяніў людзей. Старадаўні лад зацямняецца новай явай, а час прасуецца і робіцца пагражальным для тых, хто не ўлічвае акалічнасцей. Таму, змяніўшы магістральны накірунак руху, Беларусь апынулася нібыта на лязе брытвы, а яе эканамічны падмурак пачаў бурыцца. Ці лепшы гэта час для палітычных разборак?

Так, выбары праходзяць у адметных умовах. Не маючы алмазна-залатой падпоры, беларуская эканоміка трапіла ў фінансавую багну. Крызіс ужо не пашыраецца, бо проста няма куды, а пайшоў у глыбіню. Яго накат адчуваюць усе слаі грамадства. Трэба неяк спыняць згубныя працэсы, бо эканамічная тканіна дзяржавы — не птушка Фенікс, палыхне — не адновіш. Такую сумную карціну цяжка засланіць батальнымі палітычнымі сцэнамі, але ж улады зрабілі свой выбар і ў канцы шляху да прэзідэнцтва абяцаюць лепшае.

Так ці інакш, вяртаючыся да канкрэтыкі, зазначым, што пасля рэгістрацыі кандыдатаў у прэзідэнты агітацыйна-прапагандысцкі "бум", па ўсёй верагоднасці, яшчэ ўзмоцніцца. Ягоны папярова-электронны каток рушыць далей. І не з дзедаўскай хуткасцю. Акрамя таго, што кожны зарэгістраваны Цэнтральнай камісіяй "афіцыйны" прэтэндэнт атрымае эфірны час (мяркуецца — па 2 з паловай гадзіны), з улікам розных выдаткаў кандыдата і каманду прафінансуюць на 30 з лішкам мільёнаў рублёў з бюджэту. Калі сродкі з дзяржаўнай казны "пойдуць у справу", то прыцягненне і выкарыстанне грошай замежных краін забараняецца. Так што нашым "гоншчыкам" трэба ўжо цяпер разлічваць толькі на айчынную падтрымку.

Гэта тычыцца менавіта матэрыяльнага боку выбарчай імпрэзы. А вось вопыт суседзяў з блізкага і далёкага замежжа, без сумненняў, будзе ўлічаны. Беларусь, нібыта ў пошуках страчанага часу, кінулася даганяць рэспублікі былога Саюза, і ў першую чаргу Расію. Незалежныя рэспублікі, стаўшыя прэзідэнцкімі. Ці прынясе прэзідэнцтва палёгку эканоміцы — пакажа будучыня. Пакуль "прэзідэнцкі экспрэс" што ні дзень набірае скорасныя абароты і ўжо не можа збочыць са шляху, як у тунелі "падземкі".

ЁСЦЬ ІДЭЯ!

Па ўсім свеце ў "залатой карэце"

□ Ірына ЗАВАДСКАЯ, "ЧЗ"

Пад час акупацыі Масквы салдаты напалеонаўскай арміі ўшчэнт абрабавалі цэрквы, што знаходзіліся на тэрыторыі Крамля. Не пакінулі па–за ўвагай і сам Крэмль, асаблівую ж цікавасць (пэўна, прафесійную) у іх выклікала знакамітая Аружэйная палата... Гэта — бясспрэчны гістарычны факт. Далей пачынаецца легенда. Расказваюць, што ўсе набытыя каштоўнасці: унікальнае царкоўнае начынне, шыкоўныя старажытныя даспехі і зброю, усялякія іншыя "дробязі", што ў свой час з'явіліся ў скарбніцах Івана Грознага і Аляксея Міхайлавіча ў якасці царскіх ваенных трафеяў (у тым ліку і з абрабаваных беларускіх гарадоў), французы загрузілі ў карэту, якая потым загадкава знікла. Па адной версіі карэту папросту закапалі, магчыма, разлічваючы калі–небудзь вярнуцца па каштоўнасці. Па іншых меркаваннях яе згубілі ці то недзе на пераправе праз Бярэзіну, ці наогул немаведама дзе ў мітусні адступлення. Ва ўсякім разе шматлікія версіі сыходзяцца ў адным: скарб застаўся ў Беларусі.

Шукаць яго пачалі яшчэ ў 30–я гады мінулага стагоддзя. Спачатку самі ветэраны той вайны (дарэчы, не толькі французы), пасля — іхнія нашчадкі, нават беларускія памешчыкі, а потым і зусім выпадковыя людзі — сотні разоў перакопвалі адны і тыя ж месцы, адводзілі Бярэзіну, шукаючы золата на дне рэчкі... Але дагэтуль нікому не пашчасціла знайсці "залатую карэту".

Хутчэй за ўсё, яе не існавала наогул. Надта багатымі былі царскія скарбніцы, каб усё тое, што ў іх захоўвалася, магло змясціцца ў адным вазку. Ёсць факты, што на шляху ад Масквы ў французаў не раз здараліся сутычкі з казакамі, у якіх пасля гэтага засталася значная частка казны Напалеона. Можна меркаваць, што падобным чынам зніклі і некаторыя царскія багацці. Астатнія ж альбо сапраўды згубіліся, альбо "распаўзліся" па свеце, магчыма, ужо ў іншым выглядзе. У любым выпадку зноў перакопваць агульнавядомыя месцы даўно не мае ніякага сэнсу.

Удзельнікі міжнароднай экспедыцыі "Залатая карэта", што пройдзе па маршруту напалеонаўскай арміі, рабіць гэтага не збіраюцца. Мэта ў іх зусім іншая. Дакладней, іх, мэт, вельмі шмат. Акрамя адной: спецыяльна для скептыкаў удакладню — экспедыцыя ніяк не зборышча "чалнакоў", што вырашылі "нахаляву" павандраваць па Еўропе.

А хто яны і навошта, зараз і паспрабую растлумачыць.

Гісторыя — рэч блытаная. Напрыклад, у Парыжы, гэтак жа, як і ў Мінску, ёсць свой храм Аляксандра Неўскага. А ў Барысаве захоўваецца залаты арол, адзіны з тых, што некалі ўпрыгожвалі сцягі арміі Напалеона (у самой Францыі няма ніводнай такой рэліквіі)... Ды й Беларусь заўсёды была не самай апошняй дзяржавай у свеце, каб у Еўропе не захавалася ніякіх сведчанняў пра нашу мінуўшчыну. У тым ліку і з напа[illegible] ёсць падставы для такога сцвярджэння: аднаго разу дзеля жарту я вырашыла правесці маленькае "апытанне" сярод сваіх знаёмых... Затое ў Францыі пра Бярэзіну помняць. Але назва "Беларусь" (у адрозненне ад "СССР") будзе зразумелай пакуль яшчэ не ўсім французам. Гэтак жа, як і бельгійцам, швейцарцам і іншым народам, што некалі таксама пацярпелі ад напалеонаўскага войска. На жаль, пра нас яшчэ не ведаюць. Дакладней, вельмі мала ведаюць. Такім чынам, акрамя пошукаў дадатковых звестак пра нацыянальную гісторыю, "Залатая карэта" мяркуе павезці па Еўропе сваю "песню пра Беларусь". Між іншым, у самым літаральным сэнсе — удзельнікамі экспедыцыі будуць якраз маладыя беларускія спевакі і артысты, паэты і мастакі. Яны ж арганізуюць і пэўную рэкламную кампанію для беларускіх прадпрыемстваў.

Пад час вандроўкі "Залатая карэта" збіраецца завітаць і на штаб-кватэру ЮНЕСКО з мэтай дапамогі "чарнобыльскім" дзецям. А таксама наведаць розныя рэлігійныя ўстановы і арганізацыі — каму ж, як не моладзі, адраджаць духоўныя традыцыі сваёй дзяржавы?.. Прадпрымальнікі, што таксама возьмуць удзел у экспедыцыі, знойдуць сабе за мяжою дзелавых партнёраў і змогуць адразу "на месцы" падпісаць неабходныя дакументы. А "непрадпрымальнікі" завядуць новых сяброў — гэтакіх жа, як і самі, таленавітых мастакоў, артыстаў, паэтаў і проста добрых [illegible] ёсць шанц на поспех.

ЭКАНОМІКА

Адкуль яны, чужыя цэны?

□ Ірына ЯКАЎЛЕВА, студэнтка журфака БДУ

Гандаль — галіна, з якой кожны з нас мае справу штодзённа. Праўда, гэта ў асноўным тычыцца харчовых магазінаў, а вось у прамтаварныя наведваемся радзей, бо адзенне ці абутак кожны дзень купляць не будзеш. Ды і дзе набярэшся грошай, калі цэны на некаторыя тавары ўжо многім не па кішэні. Увогуле паняцце "танны" страціла сэнс, паколькі нават звычайны пачак запалак ужо каштуе трыццаць пяць рублёў. Але я хачу павесці гутарку не пра запалкі, а пра абутак, без якога не абысціся ні рабочаму, ні інтэлігенту, ні пенсіянеру, ні студэнту, як, зрэшты, і без адзення. У прыватнасці, мяне цікавіла пытанне попыту на абутак айчыннай вытворчасці. З гэтай мэтай завітала ў фірменны магазін "Прамень", што размясціўся недалёка ад чыгуначнага вакзала сталіцы.

Тут, як звычайна, было ажыўлена. Адны гуртаваліся ля належным чынам афармленых вітрын, за шклянымі тумбамі якіх у некалькі ярусаў былі выстаўлены вырабы "Белвеста", вытворчых абутковых прадпрыемстваў "Нёман", "Прамень", "Чырвоны Кастрычнік", а таксама Бабруйскай і Лідскай фабрык. Другія займалі чаргу да касы таго ці іншага аддзела, а трэція — трэція прымяралі тавар. Адным словам, ішоў бойкі гандаль — і тут, пад дахам у цеснаватай зале магазіна, і на вуліцы, дзе некалькі пенсіянерак прапаноўвалі жаночыя туфлі, басаножкі вырабу вытворчага аб'яднання "Прамень". Але здзівіла не гэта (перапрадажам тавару сёння займаюцца, бадай, усе, хто не лянуецца). Я прыкмеціла ля прылаўка пажылую жанчыну, якая ціха галасіла. У яе проста не хапіла грошай купіць звычайныя туфлі.

Канешне, цэны на большасць прамысловых тавараў, трэба сказаць шчыра, — неймаверныя. Людзі хапаюцца за галаву. Але ж басанож хадзіць не будзеш. Тая ж бабуля была ў стаптаных ботах, месца якім ужо даўно на сметніку. Словам, той-сёй жыве і досыць нядрэнна, а іншыя...

Адкуль жа бяруцца ашаламляльныя цэны? Не з паветра ж? Сапраўды, не з паветра. Пасля таго, як дзяржава адмовілася браць на сябе затраты па дастаўцы тавару, а транспартныя і гандлёвыя арганізацыі ў сваю чаргу павялічылі тарыфы на свае паслугі, кошт на тавары значна павялічыўся. У тым жа фірменным магазіне "Прамень", напрыклад, "накрутка" складае 30 працэнтаў ад першапачатковага фабрычнага кошту на дарослы абутак і 27 — на дзіцячы. Дарэчы, гэта [illegible] А ў [illegible] лёгкая [illegible] дольвае [illegible]

— А ш[illegible] час гутаркі [illegible] мужчын[illegible] магазіна [illegible] Корцеле[illegible] трэба жы[illegible] ту, плаці[illegible] ня, ахов[illegible] нак, дар[illegible] абутак, ч[illegible] падкрэсл[illegible] ла:— Ін[illegible] пакупніка.

Сапраўды, няцяжка ўявіць, наколькі вышэй за першапачатковую цану тая, што на цэнніках. І ўзрастае яна не толькі за кошт дастаўкі тавару. Сёння прадпрыемствы, як правіла, патрабуюць папярэдняй аплаты за тавар. Дзеля таго, каб набыць пэўную колькасць абутку, напрыклад, гандлёвая арганізацыя павінна мець грошы. А дзе іх узяць? Вядома ж, у банку пад шалёныя працэнты. Але ж іх трэба пагашаць. Вось яны, працэнты, і "накручваюцца" на кошт тавару.

Адным словам, у гэтым антырыначным тумане з цэнамі ўсе хочуць выжыць за кошт пакупніка. Апошні падыдзе да вітрыны, падзівіцца кошту і хіба толькі ў марах уявіць, што набыў жаночыя боцікі ці чаравікі, а на самай справе пакідае магазін з пустымі рукамі і цяжкімі думкамі.

Праўда, у фірменным магазіне цэны, сапраўды, куды ніжэйшыя, чым у іншых. У той дзень людзі (а гэта былі ў асноўным праезджыя ды жанчыны-сялянкі) ахвотна куплялі прыгожыя жаночыя басаножкі, выробленыя на вытворчым абутковым аб'яднанні "Прамень", асеннія боцікі на [illegible]скай [illegible]нік", [illegible]ныя ў [illegible]

[illegible] загадчыца секцыі магазіна Вольга Дзмітрыеўна Корцелева.— Асноўная бяда ў тым, што прадпрыемствы па бартэру разлічваюцца прадукцыяй з пастаўшчыкамі камплектуючых, сыравіны, ды і фабрыкі прастойваюць. А што тычыцца якасці, то тут няма чаго грашыць. Асаблівым попытам, скажу шчыра, у пакупнікоў карыстаюцца жаночыя басаножкі, мужчынскія боцікі, туфлі, якія выпрабляюцца на філіялах у г.п.Узда, Маладзечна, чатырнаццатым і дзевятым цэхах, фабрыцы імя Тэльмана ВАА "Прамень". Фактычна гэты абутак доўга не залежваецца. І гэта натуральна, людзі імкнуцца купіць патрэбную, прыгожую і куды больш танную рэч. Вось таму тыя, хто закліканы задавальняць гэтыя густы і пажаданні, не павінны спыняцца ў пошуку, тым больш таптацца на месцы. Трэба паспяваць за попытам, гэтага патрабуе час. А тыя ж уздзенскія басаножкі, дарэчы, да нас трапляюць вельмі рэдка.— Працягвала аповед Вольга Дзмітрыеўна.— Хацелася б мець тавару, які вырабляецца на філіялах і асноўных цэхах "Праменя" куды больш. Аднак асартымент абутку, прама скажу, невялікі. А некаторыя цудоўныя яго мадэлі — днём з агнём не адшукаць. Відаць, вырабляецца мала. Але і той, што ёсць на фабрыках, не заўсёды, відаць, трапляе на прылавак. Мяркуйце самі. У сакавіку мы рэалізавалі ўсяго 2 300 пар дзіцячага і дарослага абутку, з іх боцікаў мужчынскіх толькі сто пар. І гэта на такі горад.

Што ж, сапраўды, патрэбы насельніцтва на асобныя віды абутку, у прыватнасці дзявочага, не задавальняюцца. А ўся бяда ў тым, што частка тавараў ідзе ў абмен на вельмі модныя ўсялякія фармаваныя падэшвы з тэрмапластычных матэрыялаў, якія ў межах нават СНД не вырабляюцца. Усё гэта сапраўды мае месца. Аднак мае месца і той факт, што калектывы працуюць не з поўнай аддачай. Усё яшчэ вялікія страты рабочага часу з-за недахопу сыравіны, камплектуючых. На некаторых фабрыках неэфектыўна выкарыстоўваюцца рэсурсы, несвоечасова ўводзіцца ў эксплуатацыю новае абсталяванне. Вытворчыя калектывы не звяртаюць увагі на якасць асобных відаў прадукцыі, сучасныя яе мадэлі. Адмоўна ўплывае, стрымлівае працэс аднаўлення вытворчасці і тая акалічнасць, што страчаны рынкі збыту некаторых відаў тавараў у былых рэспубліках СССР. У выніку і яны, і наша прамысловасць у цяжкім стане.

Але колькі ўжо можна пералічваць недахопы? Калі абвал вытворчасці, нягледзячы на аптымістычныя запэўніванні некаторых дзяржаўных дзеячаў, прадаўжаецца, а цэны, тым не менш, бяруць усё новыя вышыні. І ў адказе за гэтае бязмежжа павінны быць дзяржаўныя структуры. Для рэгулявання цэн, напрыклад, у тых жа рынычных краінах Захаду, ёсць цэлая сістэма льгот, якая, напрыклад, заахвочвае дастаўку тавараў у любы куток [illegible]

Словам, ёсць над чым паразважаць.

Паштовая скрынка

"Даўно не было вяселляў..."

Прайшоўшы ад Пірэвіч з кіламетр па шашы, спыняешся на скрыжаванні: налева – дарога да Салтанаўкі, направа – шлях на Жлобін, а прама наперадзе знаходзіцца нейкая маленечкая вёсачка. І тут вочы ўпіраюцца ў выгаралы блакітна-белы дарожны ўказальнік – "Любоў". Дзіўная назва. Хто даў яе гэтаму пасёлку і якая яго гісторыя?

А гісторыя не вельмі старая. Пасля рэвалюцыі, калі навокал гучала: "улада – Саветам", "мір – народам", а зямля, адпаведна, – сялянам, гэтыя падзеі не абышлі і вёску Пірэвічы. Сяляне, якія атрымалі сваю палоску зямлі, першапачаткова сяліліся паасобку, але потым усё ж сабраліся разам і заснавалі тры пасёлкі, жыхары якіх належалі да некалькіх радоў (побач сяліліся бацькі і іх дзеці, якія ўжо абзаваліся сям'ёй). А называліся гэтыя пасёлкі – Верны, Любоў і Мікольскі. Старыя людзі расказваюць, што гэтыя назвы мелі агульнае паходжанне і разам азначалі нешта, накшталт: "Верная любоў да Мікалая". На жаль, ужо ніхто нічога не памятае ні пра гэтага загадкавага Мікалая, ні пра ягонае таямнічае каханне...

Пазней Верны атрымаў сумную вядомасць: у час Вялікай Айчыннай вайны амаль усе яго жыхары былі знішчаны немцамі: іх сагналі ў хлеў і спалілі. Пасёлак Мікольскі вырас і паступова ператварыўся ў вуліцу Мікольскую вёскі Пірэвічы.

Ну, а Любоў? Адна-адзіная вуліца, крыху больш за паўсотню дамоў, мноства дрэў... Але тут не пачуеш дзіцячых галасоў, бо амаль усё насельніцтва складаюць старыя. Пасёлак паступова вымірае. Тут даўно не было вяселляў, затое кожны год адбываюцца пахаванні...

Цэнтральная і адзіная вуліца ўсеяна шчэбенем. Абцасам гэта, вядома, на карысць не ідзе, але праклёны ў адрас дарогі заміраюць на языку, калі прыгадваюцца неверагодныя лужыны, якія існавалі тут, напэўна, з дня заснавання пасёлка, і былі засыпаны шчэбенем толькі некалькі год назад.

Пасёлак Любоў, дзе ёсць толькі тры тэлефоны і куды ніколі не правядуць газ. Пасёлак Любоў, які пачынаецца ад перакрыжавання дарог і, выгінаючыся дугою, канцом упіраецца ў лес. Любоў, адкуль бяжыць моладзь... Ці не скончыць яна сваё і так не вельмі доўгае існаванне ў хуткім будучым?

Ірына ТРЫПУЗАВА.

ВЯСНА — 94

(Заканчэнне. Пачатак на 1-ай стар.)

Гэта для калгаса пастаянная бяда: прыходзіцца перасяляць амаль палавіну вёскі Чапялі, дзе знаходзіцца цэнтральная сядзіба — трашчаць, дэфармуюцца жылыя дамы, фермы, адміністрацыйныя будынкі.

Нягледзячы на ўсе гэтыя цяжкасці, сяляне спадзяюцца, што гэты год прынясе ім добры ўраджай.

Фота Сяргея БРУШКО.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

"Уорлднэт" — "Суперчэннэл" — "Еўраньюс" — "TV-5"

Упершыню ў гісторыі

Упершыню за трохсотгадовую гісторыю праўлення ў ПАР белай меншасці, чарнаскурае насельніцтва гэтай краіны прыме ўдзел у выбарах ва Устаноўчы сход.

Сход, у сваю чаргу, павінен сфарміраваць урад нацыянальнай згоды.

Сенсацыя ў Боне

У Боне шэсць вядучых навукова-даследчых інстытутаў прадставілі штогадовы даклад аб стане і перспектывах развіцця эканомікі ФРГ.

Галоўная сенсацыя — што справы ў эканоміцы краіны зноў значна палепшыліся пасля, здавалася, бязвыхаднага крызісу. Разам з тым, адзначаецца ў дакладзе, армія беспрацоўных у бягучым годзе ўзрасце тут прыкладна на 400 тысяч чалавек.

Намаганні аказаліся дарэмнымі

У Руандзе працягваецца крывавая міжусобіца паміж нацыяналістычнымі групоўкамі. Міжнародныя гуманітарныя арганізацыі звакуіравалі практычна ўвесь свой персанал з гэтай краіны.

Усе намаганні спыніць грамадзянскую вайну ў гэтай краіне, якія прадпрымаліся апошнім часам міжнародным супольніцтвам, аказаліся дарэмнымі з-за немагчымасці дасягнення згоды паміж варожымі бакамі.

Кур'ёзная забарона

Незвычайнае рашэнне аб забароне стрыптыз-шоу аднаго з мясцовых начных клубаў прынялі нядаўна ўлады Лос-Анжэлеса.

Прычынай паслужыла тое, што, на іх думку, уладальнікі клуба...ушчамілі правы інвалідаў на роўныя магчымасці пры працаўладкаванні.

Каму давяраюць палякі?

Войска Польскае — вось грамадскі інстытут, якому больш за ўсё давяраюць сёння 83 працэнты апытаных сацыёлагамі палякаў.

За арміяй адразу ж "ідуць" тэлебачанне і каталіцкая царква. Даверам усяго паловы грамадзян карыстаюцца ўрад і сейм. Рэйтынг прэзідэнта яшчэ ніжэйшы (складае толькі 30 працэнтаў). Самы мізэрны давер выказаны прыватным банкам.

Выбух на касмадроме

Улады КНР паведамілі, што выкананне касмічнай праграмы краіны ўскладнілася з-за выбуху пускавой устаноўкі на касмадроме ў Сіньцзяне.

Прадстаўнік дзяржаўнай аэракасмічнай карпарацыі пацвердзіў паведамленне аб тым, што ў выніку выбуху загінуў адзін чалавек і паранена больш як дваццаць. Былі знішчаны метэаралагічны спадарожнік і лабараторыя.

"Шпіёнскі" аўкцыён

У Лондане на аўкцыёне Сотбі ў ліпені будуць выстаўлены для продажу кнігі і асабістыя рэчы Кіма Філбі, аднаго з кіраўнікоў англійскіх спецслужбаў і былога савецкага разведчыка.

Удзельнікі аўкцыёну змогуць набыць, акрамя іншага, надрукаваную на машынцы незавершаную аўтабіяграфію Філбі, памёршага ў 1988 годзе, а таксама лісты, атрыманыя ім ад вядомага пісьменніка Грэма Грына.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

СПАДЧЫНА

Цуды ў парку

□ Мікола БАГАДЗЯЖ, "ЧЗ"

Раз у два гады ў той час, калі сонечныя промні толькі-толькі пачынаюць прыграваць, калі прачынаецца ад зімовай спячкі зямля, у старадаўнім парку на ўскрайку Мінска адбываецца цуд. У Лошыцы расцвітае вялікім ружовым букетам маньчжурскі абрыкос. Праз некалькі тыдняў эстафету прымае яго суседка, што расце цераз дарогу — магнолія-Кобус. Яна ўпрыгожвае свае яшчэ голыя галінкі буйнымі белымі кветкамі-зоркамі. А затым парк пакрываецца шматкалерным кіпенем кветак і суквеццяў і пяшчотнай зелянінай лісця. Зашуміць у высачэзных шатах вецер, зашчабечуць-заспяваюць у іх птушкі.

Гэта будзе знак таго, што вясна ўвабралася ў сілу. І знак таго, што парк жыве, нягледзячы ні на што. А мясціны тут дзіўныя. Шмат хаваюць яны тайн. Людзі пасяліліся на гэтым месцы даўно. Археалагічныя звесткі даюць падставу сцвярджаць, што адбылося гэта ў XVI—XVII стагоддзях. Старадаўняе ж паданне расказвае пра яшчэ больш раннія часы. Быццам бы недалёка ад гэтага месца адбылася вялікая бітва. Напрыканцы яе цяжка паранілі князя, які ўзначальваў войска абаронцаў гэтай зямлі. Схіліўся ён на шыю свайго каня і страціў прытомнасць. А той вынес гаспадара з гушчы крывавай сечы і прывёз яго на сабе да крынічкі, што бурліла з-пад зямлі на тым месцы, дзе зараз раскінуўся парк. Вада з яе прывяла князя ў прытомнасць і спрыяла таму, што раны хутка загаіліся. Існуе думка, быццам паданне звязана з шырока вядомай бітвай на Нямізе. І што адбылася яна дзесьці ў наваколлі. Гіпотэзу гэту пацвердзіць альбо аправергнуць могуць толькі археалагічныя даследаванні.

Пісьмовыя ж звесткі аб Лошыцы з'яўляюцца на старонках "Літоўскай метрыкі" ў 1557 годзе. У ёй гаворыцца аб тым, што ў той час на гэтым месцы існавалі двор Лошыцкі князя Талачынскага і двор Сухая Лошыца князя Адзінцова. Напрыканцы таго ж стагоддзя абодва гэтыя двары перайшлі ў рукі князёў Друцкіх-Горскіх. А ад тых дасталіся графам Прушынскім (прадстаўнікі якога валодалі ім да 1917 года). Адзін з прадстаўнікоў гэтага рода — Станіслаў быў дбайным гаспадаром. Клапоцячыся аб сваіх прыбытках, ён пабудаваў на рацэ Свіслач вялікі млын "а дванаццаці колах". Верагодна, што ён і ўтварыў невялічкае штучнае возера, якое існуе да гэтага часу.

Сярэдні сын Станіслава Яўстафій больш чым шэсцьдзесят гадоў гаспадарыў у маёнтку. Пры ім была закладзена ліпавая алея. Гэтыя ўжо двухсотгадовыя дуплістыя ліпы і ў наш час "нясуць ганаровую вахту" паабапал алеі, якая вядзе ад уваходу да сядзібы. Магчыма, яны памятаюць, як праходзіў пад іх шатамі В.Дунін-Марцінкевіч. Не раз наведваў ён дом Станіслава Прушынскага. Прыходзіў і адзін, і з сябрамі, бо сядзіба гэта была адным з тых нешматлікіх месцаў, дзе збіралася ў той час прагрэсіўна настроеная інтэлігенцыя Мінска.

Наступным гаспадаром гэтых мясцін быў пляменнік Станіслава Яўстафій Любанскі. Дзякуючы яго клопатам маёнтак ператварыўся ў адну з самых вядомых гаспадарак Мінскай вобласці. Амаль адразу пасля ўступлення ў правы спадчанніка ён распачаў рэканструкцыю сядзібы. Тады ж быў пабудаваны двухпавярховы драўляны флігель, зроблена агароджа з каваных рашотак. Рэканструяваліся і гаспадарчыя пабудовы. Замест старога бровара пабудавалі вінакурны завод. Драўляны млын замянілі мураваным трохпавярховым. Менавіта Любанскі, які, дарэчы, быў адным з найбольш актыўных членаў Мінскага сельскагаспадарчага таварыства, заклаў у сядзібе парк. Бачачы, што ў гэтых мясцінах своеасаблівы мікраклімат, звярнуўся да вучоных з прапановай аб стварэнні на базе лошыцкіх зямель і вадаёмаў узорна-паказальнай станцыі для правядзення навукова-даследчых эксперыментаў. Прапанову не падтрымалі.

Дарэчы, з гэтым апошнім дарэвалюцыйным гаспадаром Лошыцы, а дакладней з яго жонкай, звязана амаль неверагодная гісторыя. Пані Ядвіга Любамірская здраджвала мужу. Яна без памяці была закахана ў графа Чапскага, які жыў па суседству, — у Прылуках. І вось у канцы красавіка 1905 г. муж наладзіў у маёнтку свята. З'явілася шмат людзей. А жонка чакала свайго каханага. Яны даўно не бачыліся, бо граф ездзіў за мяжу і толькі-толькі вярнуўся дадому. І трэба ж было так здарыцца, што ў самы непадыходзячы момант у пакой, дзе мілаваліся закаханыя, выпадкова зайшоў гаспадар. Што было далей — зразумела. Пані Ядвіга ў роспачы накіравалася да рэчкі. За ёй увязаліся два пакаёвыя сабачкі. Яны ўзнялі брэх. Прынеслі дадому капялюш сваёй гаспадыні. Любанскі з прыслугай захваляваліся. Кінуліся шукаць. Аднак позна. На месцы, дзе знайшлі тапельніцу, гаспадар загадаў пасадзіць дзве вярбы. Сапраўды было штосьці падобнае ці гэта прыгожая легенда — цяжка сказаць. Аднак ля руін капліцы, якая ўзвышаецца недалёка ад сядзібы, ёсць надмагільны помнік з імём гэтай пані.

Пасля рэвалюцыі парк, які страціў гаспадара, пачаў занепадаць. Частку дрэў высеклі, частка, асабліва экзатычныя, без нагляду загінула. Аднак навукоўцы пра гэтае месца не забыліся. Славуты вучоны-селекцыянер М.І.Вавілаў звярнуўся да ўрада Беларусі з прапановай аб стварэнні ў гэтым месцы аддзялення Інстытута прыкладной батанікі і новых культур. Аддзяленне стварылі. І пачалася напружаная праца. Шмат новых сартоў розных раслін вывелі тут. Шмат акліматызавалі. Да гэтага часу ёсць у Лошыцы калекцыі гэтага інстытута. Яблыкі, парэчкі белыя, чырвоныя, чорныя, нават ружовыя. Аж 20 відаў! Прыгадаю, што ў той жа Англіі ёсць толькі адзін від парэчак. І лічаць іх замежныя спецыялісты "культурай капрызнай, пяшчотнай, якую цяжка даглядаць". У беларускіх жа садах ды на дачах дзякуючы намаганням селекцыянера А.Г.Валазнева яны сталі звыклай раслінай. Ды хіба толькі парэчкі? Узяць той жа хлеб. У Беларусі вырошчваюць толькі тыя сарты, якія былі выведзены супрацоўнікам інстытута, потым прэзідэнтам АН БССР А.Р.Жэбракам. Нездарма ўсе госці рэспублікі заўважаюць, што хлеб наш адрозніваецца смакам. Зразумела, што адны навукоўцы такі аб'ём працы не асілілі б. Для абслугоўвання інстытута быў створаны саўгас. Потым НДІ пераехаў. Землі ж засталіся ў саўгаса. Вось з гэтага моманту і пачаліся пакуты парку. Ён практычна застаўся бездагляднЫ. Садаводчыя плантацыі, якія засталіся пасля інстытута, драбілі строгую класічную планіроўку парку, нявечылі расліны, высякалі, выкопвалі. Паміж каранямі сто-стопяцідзесяцігадовых дрэў раскладвалі вогнішчы, а намінальнаму "ўладару" — адміністрацыі саўгаса "Лошыцы" — да гэтага не было ніякай справы. Пад час гэтай вакханаліі ссечана было не адно рэліктавае экзатычнае дрэва. Нават амаль усю капліцу на цэглу разабралі. Чыгунныя мастацкага ліцця вароты звезлі ці то на звалку, ці то камусьці на лецішча...

Чатыры гады таму назад была прынята пастанова аб стварэнні запаведніка. Узнікла дырэкцыя парку. Набраны хоць невялічкі штат супрацоўнікаў. І... толькі летам мінулага года атрымалі яны 7,4 гектара зямлі (маецца на ўвазе тая, на якой знаходзіцца парк). А большасць у каго? Як і раней, у саўгаса. Яго кіраўнікі раздаюць яе направа і налева. Жадаеце ўтварыць садова-агароднае таварыства? Калі ласка. Справа, зразумела, добрая. Гараджаніну таксама не перашкодзіць пакаштаваць гуркоў ды цыбулі, якія ён вырасціў сам. Аднак гэтым самым агароднікам цяжка прайсці некалькі соцень метраў пешку. Абавязкова трэба прыехаць на машыне. І вымыць гэту машыну ў рэчцы. І нарваць букет кветак пашыкоўней для жонкі ці знаёмай... А букеты гэтыя рвуць у парку. Прычым абскубаюць не толькі бэз (якому, кажуць, ад гэтага карысць), але і экзатычныя кусты.

Ну ды гэта, увогуле, дробязі. А вось тое, што вялікая частка парку абгароджана высачэзным плотам, на якім красуюцца шыльды "МП "Тэвис" ды "Посторонним вход воспрещён", больш небяспечна. Бо да іх варот раз-пораз праязджаюць праз парк вялікагрузныя машыны, бо на іх тэрыторыі апынуліся рэшткі каплічкі і могілак ля яе. Ляжаць на іх былыя гаспадары, ляжыць пані Лінская. А на іх могілках гэты самы "Тэвис" утварыў звалку. І ніхто яму не ўказ. Бо "Посторонним вход воспрещён". І не пусцяць на "сваю" тэрыторыю нікога непажаданага, бо баяцца ім няма чаго. Узначальвае ж гэта малое прадпрыемства не хто-небудзь, а былы намеснік старшыні Ленінскага райвыканкама А.С. Запёкін.

Аднак, нягледзячы на ўсе перашкоды, праца па аднаўленню парку зрушылася з месца. Адразу пасля таго, як дырэкцыя атрымала зямлю, у парку пачалася расчыстка. Зноў загуляла ў ім сякера. Але ссякаюцца зараз альбо невылечнахворыя дрэвы, альбо "дзікуны" (выраслыя самастойна за час безгаспадарчасці). Праўда, гінуць і стромкія высокія таполі. Гінуць з-за таго, што павырасталі і засцяць свет больш каштоўным пародам дрэў. Ды і адзін аднаму перашкаджаюць. Так што давялося праводзіць выбарачную, альбо, дакладней кажучы, санітарную высечку. Прычым, дрэвапавал вядзецца вельмі асцярожна. Так, каб падсечанае дрэва, крый Божа, не зламала маладыя парасткі іншых. Так, каб не пашкодзіла сваіх суседзяў. Дырэктар садова-паркавай гаспадаркі Я. Церахаў поўны аптымізму. Упэўнены, што з цягам часу навядзе парадак. Пазбавіцца і ад "набегаў" агароднікаў, і ад "Тэвиса" і ад іншых прэтэндэнтаў. Спадзяецца ў хуткім часе распачаць тут працу па ўтварэнню своеасаблівага навучальнага цэнтра экалагічнага выхавання. Нават распрацаваў шэраг прапаноў.

А пакуль што вядзецца падрыхтоўка да ўсяго гэтага.

Між тым, сонейка з кожным днём грэе ўсе мацней і мацней. Зямля пачала адыходзіць ад зімовай спячкі. Міне яшчэ крыху часу — і ў гэтым чароўным кутку адбудзецца цуд. У Лошыцкім парку расквітнее велізарным ружовым букетам адзіны ў Беларусі экземпляр маньчжурскага абрыкоса...

АТЫ-БАТЫ

Хачу служыць Беларусі... у Расіі

□ Андрэй ХАНК

Лёгка разважаць на абстрактныя тэмы ў натоўпе. Што можа быць прасцей, чым любіць Радзіму, седзячы ля тэлевізара? І сёй-той радуецца ў думках таму, што яго патрыятызм не пашыраецца далей за дыванчык, які ляжыць ля ложка.

Іншая справа, калі ўменне самазабыўна быць адданым Айчыне — твой прафесійны абавязак. Хочаш не хочаш, а міжволі прыходзіш да думкі, што гэтае высакароднае пачуццё аплачваецца дзяржавай. Што ж рабіць, калі яно не ў стане ацаніць тваю працу па заслугах?

Прафесія афіцэра, нягледзячы на сваю спрадвечную неабходнасць, ніколі не з'яўлялася прыбытковай. Рэдка каму з іх удавалася нажыць салідны капітал, акрамя "паслужнога спіса" ў медыцынскай картцы. Аднак і жабраваць ім не даводзілася. Як там у Пятра І "...Жалование платить исправно и в кабаках не отказывать". Утрыраваў, вядома, вялікі цар. Але сутнасць бачыў у корані: няўдзячная праца афіцэра заўсёды з лішкам акуплялася ў ліхую часіну. І ніколі раней ніхто не мог дадумацца, каб эканоміць на арміі.

Што ж, модна цяпер стала грошы лічыць. З галіны па "зайчыку" — дзяржаве ў бюджэт. Толькі вось, што кафтан, што бюджэт — усё роўна трышкаў атрымліваецца: як ні адрэж — усюды брэш. Спачатку мы абвясцілі суверэнітэт. За свабодай ад "прыгнёту Крамля" — стварэнне нацыянальнай арміі. Здавалася б, сапраўды, што гэта за дзяржава, калі яна не можа сябе абараніць. Ажно не, утрымліваць "групку Савецкай Арміі, раскватараванай у Беларусі", нам аказалася не пад сілу. Не ў стане мы, аказваецца, пракарміць яе. А аддаваць — шкада. Тэхніка няхай стаіць: калі што — прадаць можна. Методыка простая і па гэтай прычыне дзейсная. Паток беларусаў-ваеннаслужачых, якія кінуліся ў родныя мясціны з іншых рэгіёнаў СНД, вырашыўшы служыць Айчыне верай і праўдай, высах літаральна за год, як толькі стала ясна, што Радзіма ў іх паслугах, мякка кажучы, не мае патрэбы...

Дакладней, мае патрэбу: з 1992 года Узброеныя Сілы Беларусі зведваюць востры дэфіцыт у малодшых афіцэрах — да батальённага звяна ўключна. І лічбы, самі разумееце, з кожным годам растуць. Але праца афіцэраў пры ўсім гэтым ацэньваецца настолькі нізка, што іх цяпер на Радзіму і абаранкам не завабіш. Мяркуйце самі: зарплата лейтэнанта ў Расіі 260 тысяч рублёў, у Беларусі — і "зайчыкамі" столькі не набярэцца. Нават Украіна і тая ацаніла сваіх афіцэраў вышэй. Мы ж вырашылі гэту праблему прасцей — Міністэрства абароны рэкамендавала не звальняць маладых афіцэраў з арміі па нежаданню служыць. Магчыма, гэта часова стрымае цякучасць кадраў. Але што рабіць, калі такія непапулярныя меры зусім адбіваюць ахвоту ў маладых абараняць родныя рубяжы? Вынікі сацыялагічных даследаванняў, праведзеных у двух ваенных вучылішчах — Мінскім вышэйшым ваенным камандным і Мінскім вышэйшым ваенным інжынерным, ашаламілі нават песімістаў. У МВВКВ жадаюць працягваць службу ў арміі 39 працэнтаў апытаных выпускнікоў, у МВВІВ — яшчэ менш — 21. З іх толькі 32 працэнты прытрымліваюцца традыцый, перакананняў або жадання зрабіць кар'еру. 44 ж працэнты апытаных не бачаць выйсця — яны ўжо вельмі цесна звязалі свой лёс з арміяй і ў іх няма магчымасці што-небудзь змяніць. 78 працэнтаў выпускнікоў ваенных вучылішчаў вельмі хочуць служыць Радзіме пад дахам іншага ведамства — МУС, КДБ ці пагранічных войск. І прычыны ўсё тыя ж: нізкае матэрыяльнае становішча ў армейскіх афіцэраў, адсутнасць сацыяльных гарантый і перспектыў у службе. Даходзіць да парадаксальнага, калі курсанты-беларусы выказваюць жаданне прадоўжыць службу ва Узброеных Сілах Расіі.

Чаму ж Расія знайшла магчымасць забяспечыць сваім афіцэрам належны жыццёвы ўзровень, а Беларусь — не? Ці, можа, будзе больш эканамічна спачатку скараціць армію, а потым аплачваць расходы па абучэнню афіцэраў, але ўжо за мяжой? Падрыхтоўка сучаснага лётчыка каштуе мільёны рублёў. І не кожная дзяржава мае магчымаць іх абучаць. Вось і атрымліваецца, што, праседзеўшы на пустым беларускім аэрадроме і страціўшы за год-два кваліфікацыю, "уладары неба" пішуць рапарты з просьбай аб пераводзе ў армію суседняй дзяржавы. Расія, якая цвёрда заявіла аб недатыкальнасці сваіх граніц, выглядае з пункту гледжання афіцэраў больш прэзентабельнай.

Мала таго, што поўнасцю страчаны прэстыж службы; як служыць Айчыне, калі цябе ўвесь час прымушаюць адчуваць сябе нахлебнікам?

Радзеюць шарэнгі...

□ Сяргей ВЕРАШЧАК

Факты — рэч упартая. А яны гавораць, што апошнія законы працуюць на змяншэнне колькасці прызыўнікоў. Нашымі парламентарыямі прыняты такія палажэнні Закона "Аб усеагульным воінскім абавязку і ваеннай службе", якія пакідаюць у баку ад прызыву многіх маладых людзей. Гэта ў першую чаргу датычыцца абмежаванняў па стану здароўя. Пад гэты пункт можа трапіць, пры жаданні, практычна кожны. А яшчэ ж існуе грамадскі рух за ўвядзенне альтэрнатыўнай службы...

Але хто ж у такім выпадку будзе служыць ужо сёлета? Гэтай вясной, у адпаведнасці з новым заканадаўствам, звальняюцца адразу два прызывы — пасля паўтара і двух гадоў службы.

Яшчэ свежыя ў памяці маніпуляцыі Вярхоўнага Савета Украіны ў канцы 1993 года з прычыны тэрміну службы ў арміі: ці то паўтара года, ці то два. Чаму? Ды ўбачылі, што служыць ужо няма каму. Вось і абавязалі камандзіраў (!) мінулай восенню вярнуць "паўтарагадошнікаў" даслужваць. Ці не атрымаецца і ў нас так?

З-за недахопу асабовага саставу на некаторыя пасады дазволена браць цывільных спецыялістаў. Але гэта абыходзіцца дзяржаве ў капеечку. Дзе ж выйсце? У кантрактнай сістэме — скажуць многія. І будуць мець рацыю. Кантракт вырашыць многія праблемы. Ваеннаслужачы на сваім месцы будзе не адзін год, а значыць, добра вывучыць сваю справу. Кантрактнікі, напрыклад, не будуць гінуць з-за ўласнай неасцярожнасці, неахайнасці ў абыходжанні з асабістай зброяй, адсутнасці адказнасці за выкананне баявой задачы.

Толькі за адзінаццаць месяцаў мінулага года ў Беларусі пры нясенні каравульнай службы загінула 11 чалавек і 14 атрымалі раненні. Маладыя хлопцы яшчэ не памужнелі, не ўсвядомілі, навошта ім у рукі далі зброю, а тут трэба заступаць на пост. Безумоўна, патрэбен нейкі перыяд, каб адаптавацца да армейскіх умоў, адчуць упэўненасць. Гэта, як правіла, некалькі месяцаў. І вось салдату застаецца служыць крыху больш як год. Гэтага мала пры забеспячэнні арміі сучаснай зброяй і недастатковай агульнаадукацыйнай падрыхтоўцы прызыўнікоў.

Між тым, хоць у свеце і "пацяплела", ніхто ад арміі адмаўляцца не збіраецца. Ваенныя дактрыны толькі трансфармаваліся ў фармулёўкі, якія не рэжуць слых. Ужо няма "яўных і патэнцыяльных праціўнікаў". Няма і "ідэі нападу на ворага на яго ж тэрыторыі". Але затое з'явіліся сферы жыццёвых інтарэсаў і "верагоднасць папераджальнага ўдару" для абароны дэмакратыі і агульначалавечых каштоўнасцей".

Ды што тут казаць! Салдат быў і будзе патрэбны. Але не заўсёды жаданні супадаюць з магчымасцямі. Асабліва, калі жаданні прызыўнікоў і армейскіх начальнікаў дыяметральна разыходзяцца. Гэта можна прасачыць на прыкладзе Мінска і Мінскай вобласці. Восенню мінулага года на прызыўныя камісіі былі выклікана 19734 чалавекі. Але 1134 маладыя хлопцы яўна не з-за ўпадку сіл так і не змаглі дабрацца да ваенкаматаў. А гэта ж больш як 17 працэнтаў!

Аднак страты ў час прызыву на гэтым не скончыліся. Адтэрміноўку ад службы ў арміі атрымалі яшчэ 9807 юнакоў. Хто па сямейных абставінах, хто для працягу адукацыі. У тым ліку памяняць сваю вопратку на курткі колеру "хакі" па стану здароўя не змаглі 1697 чалавек.

Хто ж не знайшоў дарогу на пасяджэнні прызыўных камісій? Ды тыя, хто спадзяецца на гуманнасць (лепш сказаць, на мяккасць нашых законаў). З 1134 толькі чацвёртая частка "заблукала" ўпершыню. Напрыклад, чатыры і больш разоў ад прызыву ў армію ўхіляліся 362 чалавекі, тройчы — 173, двойчы — 281. А ўсё таму, што штрафы ну проста смешныя (у адрозненне ад рэальных цэн). Ды і квітанцыю на штраф за няяўку можна ўручыць толькі... самому прызыўніку. Застаецца адна надзея — на суд, пракурорскія перасцярогі. Але зноў жа патрэбна прысутнасць прызыўніка, які кінуўся наўцёкі або якога старанна хаваюць родныя.

Такім чынам, у "кірзачы" і шынялі апранаюцца толькі 30 працэнтаў тых, хто абавязаны, як таго патрабуе Канстытуцыя, аддаць свой абавязак Айчыне. Калі мець на ўвазе нашу рэспубліку, то толькі 44 тысячы з 120, што належаць прызыву, апранаюць салдацкія пагоны.

Ці ж гэтай колькасцю папоўніш падраздзяленні Узброеных Сіл суверэннай Беларусі?

У пачатку лютага ў Мінску прайшла міжнародная канферэнцыя, прысвечаная праблеме альтэрнатыўнай службы. Там прагучала цікавая інфармацыя: у ФРГ, дзе грамадзянская і ваенная служба карыстаецца роўнай павагай, 14 працэнтаў прызыўнікоў заяўляе аб сваім жаданні не браць у рукі зброю, а прайсці грамадзянскую службу па месцы жыхарства. Уявім на хвіліну, што ў Беларусі закон аб альтэрнатыўнай службе ўступіць у сілу перад вясеннім прызывам. Як вы думаеце, колькі юнакоў выкажа жаданне працаваць, прабачце, прайсці грамадзянскую службу ў сферы сацыяльнага забеспячэння, дзе ў асноўным трэба даглядаць хворых, састарэлых і інвалідаў? Ды яшчэ па месцы жыхарства! Можна меркаваць, што ў армію добраахвотна згодзяцца ісці толькі адзінкі — тыя, хто па-сапраўднаму захоплены ваеннай тэхнікай і зброяй або адданы паветрана-дэсантным войскам. І калі нават у арміі камандзіры не заўсёды могуць прасачыць за нядбайным салдатам, то ці стане ён рэгулярна даглядаць старога? 1300 чалавек, меўшыя раней прыводы ў міліцыю або асуджаныя, прызваныя ў рэспубліцы ўвосень 1993 года, ужо дакладна б не гарэлі жаданнем.

Вядома і другое: колькасць тых, каму рэлігійныя перакананні забараняюць браць у рукі зброю, пасля прыняцця закона аб альтэрнатыўнай службе рэзка ўзрасце, бо сёння — адны перакананні, а заўтра — другія. У грамадстве, дзе не шануецца мараль, гэта нядзіўна.

Для даведкі: паводле афіцыйных звестак колькасць, напрыклад, евангельскіх хрысціян-баптыстаў не такая ўжо і вялікая. У прызыўным узросце (ад 18 да 30 гадоў) іх усяго 1400 чалавек, адвентыстаў сёмага дня і таго менш — 182 чалавекі. Праўда, крыху больш "пяцідзесятнікаў" — каля трох тысяч.

Дык што ж нам рыхтуе вясенні прызыў? Ці не з'явяцца і ў нас афіцэрскія танкавыя экіпажы і афіцэрскія каравулы, як у нашых бліжэйшых суседзяў па СНД?

Пажывём—пабачым...

Свабода слова...пад грыфам "Сакрэтна"

□ Аляксей БЕЗВЯСЕЛЬНЫ

У пачатку красавіка ў падмаскоўным санаторыі "Бор" адбыўся міжнародны семінар на тэму "Асвятленне сродкамі масавай інфармацыі пытанняў абароны ў дэмакратычным грамадстве". Яго спонсарамі-арганізатарамі сталі недзяржаўныя структуры — Расійска-амерыканскі інфармацыйны прэс-цэнтр, Расійскі цэнтр праблем нацыянальнай бяспекі і міжнародных адносін, а таксама Атлантычны савет ЗША.

За "круглым сталом" сустрэліся журналісты з Расіі, Украіны, Беларусі, ЗША, Італіі і ФРГ, якія пішуць на ваенныя тэмы. Згадзіцеся, што раней, у гады "халоднай вайны", падобнае мерапрыемства і ўявіць было немагчыма. Каб вось так сабрацца і абмеркаваць сапраўды хвалюючыя праблемы. На працягу многіх гадзін весці карысны, канструктыўны дыялог ва ўтульнай канферэнц-зале або за кубкам кавы ў бары.

Чым жа канкрэтна займаліся ўдзельнікі семінара на працягу трох дзён? У ходзе пленарных і секцыйных пасяджэнняў, "круглых сталоў" былі абмеркаваны многія пытанні. Напрыклад, прыярытэты ў забеспячэнні свабоды слова пры асвятленні пытанняў абароны заходнімі і постсавецкімі журналістамі?

Нашы заходнія калегі кіруюцца прынцыпамі адкрытасці і даступнасці, уласцівымі сапраўды дэмакратычным краінам. Пра гэта вялі гутарку дырэктар "Радыё Свабода" з Мюнхена спадар Клоўс, памочнік дырэктара Нью-Йоркскага цэнтра навін па пытаннях вайны і міру спадар Левіт, супрацоўнік амерыканскага Цэнтра абароннай журналістыкі спадар Метр і іншыя.

Даволі цікавая дыскусія ўзнікла і пры абмеркаванні пытання, якое датычыць праблемы ўзаемаадносін паміж Міністэрствам абароны і парламентам. Гэтаму ў немалой ступені садзейнічала змястоўнае выступленне прэзідэнта Цэнтра праблем нацыянальнай бяспекі і міжнародных адносін доктара гістарычных навук Сяргея Рогава, які здолеў настроіць прысутных на ажыўлены дыялог. І нягледзячы на тое, што ён выказваў пункт гледжання вучонага, практычна кожны журналіст даведаўся нешта новае.

Была закранута сапраўды "хворая" для журналістаў СНД тэма сакрэтнасці. На прыкладзе палажэнняў расійскай Канстытуцыі было пацверджана права грамадзян, а значыць, і ўсіх работнікаў сродкаў масавай інфармацыі, на атрыманне і распаўсюджанне інфармацыі любымі законнымі шляхамі.

На жаль, пакуль яшчэ для прадстаўнікоў трох славянскіх дзяржаў падобнае права носіць у асноўным дэкларатыўны характар. Тэарэтычна пытанне быццам бы высветлена, а на практыцы ўсё яшчэ назіраюцца выпадкі праяўлення цэнзуры як ваеннай, так і палітычнай. Заходнімі журналістамі падобныя з'явы былі ўспрыняты са спачуваннем. Дарэчы, і "савецкія" журналісты спадзяюцца, што чарга калі-небудзь дойдзе да дэмакратычнага вырашэння гэтага пытання і ў нашых краінах.

Напэўна, найбольш значнай падзеяй стаў удзел у семінары ў першы ж дзень пасла ЗША ў Расіі спадара Пікерынга з жонкай. За амаль год дыпламатычнай работы ў Маскве ён упершыню згадзіўся выступіць перад журналістамі ў такім вузкім коле. Дарэчы, высокая ступень даверу панавала на працягу ўсёй двухгадзіннай гутаркі.

Тры дні праляцелі на здзіўленне хутка. Пасля цёплага развітання ўдзельнікі семінара раз'ехаліся па дамах, пакінуўшы ў сэрцы незабыўныя ўражанні, новыя веды, візіткі новых знаёмых і памятныя фотаздымкі, сувеніры... А самае галоўнае — надзею калі-небудзь зноў сустрэцца.

АДАМ І ЕВА

Перавяліся мужыкі

Добры дзень, паважаная рэдакцыя!

Вось не ўстрымалася і вырашыла напісаць вам. У вашай газеце прачытала неяк пісьмо-споведзь пад назвай "І ўсё ж я ўдзячны лёсу", дзе мужчына, што мае жонку і дзяцей, расказвае пра тое, як ён блукае па гарадскіх вуліцах, каб убачыць жанчыну, якую кахае ўсё жыццё... Скажыце, як такіх людзей зямля носіць? І ў яго яшчэ рука не задрыжала напісаць, што ён ніколі не здраджваў сям'і! І як толькі мы, жанчыны, даруем вам такое? Трэба было жонцы даўным-даўно выставіць гэткае "шчасце" за парог.

Некалі я таксама выйшла замуж, як мне здавалася, па каханню. Думала, лепшага чалавека няма і не будзе ніколі. Як я памылялася!.. Год таму муж мне здрадзіў. Даведалася я пра гэта ад сяброўкі — спачатку не магла паверыць, а паверыла — не стала сілы жыць з ім, бачыць яго... У рэшце рэшт угаварыў ён мяне на развод не падаваць, засталіся разам. Але што з таго? Муж пачаў піць, жыццё пакацілася пад гару...

Мне так хочацца мець хоць крышачку шчасця, нарадзіць дзяцей, якіх у нас няма, адчуць чыюсьці павагу і пяшчоту... Можна й развесціся, але дзе гарантыя, што зноў не сустрэнеш такога, які потым употайкі будзе "сохнуць" па іншай і пісаць у газеты пра сваё нешчаслівае каханне без адказу?

Маё пісьмо вы наўрад ці надрукуеце, але хоць выгаварылася — і тое лягчэй.

ЭСТЭТЫЧНАЯ СТУДЫЯ

"Птаха мая — Белая Русь!"

Тэатралізаванае дзейства пад такой назвай днямі прадставіў на суд першых гледачоў — выкладчыкаў і студэнтаў Беларускага універсітэта культуры — трэці курс завочнага аддзялення "рэжысура масавых свят". "Чарнобыльскай бядзе прысвячаецца" — так у трох словах студэнты вызначылі галоўны матыў гэтай пастаноўкі.

Паўтары гадзіны, што займае прадстаўленне, перанеслі гледачоў ад часу Ефрасінні Полацкай да паэтычных навел Багдановіча, ад славутай Купалаўскай "Паўлінкі" да ўзнёслага кахання Мележаўскіх Васіля і Ганны, ад незразумела-трагічных вобразаў Малевіча да Мулявінскай "Пагоні"...

— Магчыма, мы ў нечым яшчэ недапрацоўваем, а аб'яднанне і Багдановіча, і Купалы, і Ефрасінні Полацкай "Чарнобыльскім крыжам" камусьці падасца немагчымым, — сказаў пасля спектакля загадчык пастановачнай часткі і выканаўца ролі пана Быкоўскага Рыгор Радчанка. — Але пад Чарнобылем мы ў першую чаргу бачым духоўную спустошанасць, а тэма пастаноўкі адна — гаротная наша Беларусь, нашы страчаныя традыцыі, наша агульная хвароба — бяспамяцтва.

Ад яе і паспрабавалі пазбавіцца будучыя рэжысёры-масавікі. Калі шчыра, часам у зале станавілася проста жудасна. Чатыры чалавекі, апранутыя і пазначаныя "маскай смерці", ледзь рухаючыся пад акорды памінальнай музыкі, вымушалі паверыць у самае страшнае — у смерць. Як істотную, чарнобыльскую, так і ў тую, якую нараджае шматгадовы вірус бяспамяцтва. Безумоўна, вока мастацтвазнаўцы, напэўна, адзначыла б некаторыя відавочныя "правалы" ў арганіцы акцёраў, у рэжысёрскім вырашэнні тых ці іншых момантаў, у музычным аздабленні эпізодаў. Аднак, думаю, нельга падыходзіць да пачынаючых акцёраў і рэжысёраў "клубнай арыентацыі" з патрабаваннямі атэстацыйнай камісіі Вышэйшай акадэміі мастацтваў, а ў кожнай дзяўчыне бачыць Марыю Ярмолаву ці Алісу Каонен — славутых трагічных актрыс пачатку стагоддзя. Справа ў першую чаргу ў тым, што юнакі і дзяўчаты ўзяліся за матэрыял, які за паўтары гадзіны наўрад ці адолела б самая прафесійная тэатральная трупа. Жаданне спасцігнуць карані — і нашы нацыянальныя, і тыя, што прывялі да знішчэння традыцый, — усё гэта надало спектаклю тую глыбіню і трагізм, што вызначаюць ужо сапраўдны прафесійны ўзровень.

— Многае з таго, над чым мы працавалі, нам і самім было малавядома, — прызнаецца Р.Радчанка. — Але, мне здаецца, наша праца (праца культработнікаў) павінна як адукоўваць, так і дапамагаць адукоўвацца самім.

Асаблівым лірызмам, мілагучнасцю, пранікнёнасцю вызначыўся музычны нумар "Вераніка" (рэжысёр А.Паддубская) паводле вядомай песні М.Багдановіча і У.Мулявіна. Цудоўнай харэаграфічнай мовай перадалі і яшчэ адну песню гэтых жа аўтараў — "Слуцкія ткачыхі" (рэжысёры Ж.Сёмачкіна і М.Абрамчык). А музычны нумар паводле народнай песні "Перапёлачка" (рэжысёр В.Гвінт) уразіў сваёй бясконца балючай праўдай.

І апошняе. Спектакль паказаны, адзнакі ў залікоўках прастаўлены і да наступнай сесіі час яшчэ ёсць. І ёсць магчымасць працаваць над новымі творамі, ажыццяўляць чарговыя творчыя задумы. Іх у студэнтаў шмат. І дзякуй Богу, што не над усімі намі сёння ўладараць грошы і рэчы. Што ёсць людзі (і маладыя), якія свядома выбіраюць "безграшовую" працу культработніка, а для ажыццяўлення сваіх "асветніцкіх" планаў выкарыстоўваюць уласныя сродкі, як гэта было з 314-й групай 3-га курса рэжысёраў масавых святаў БУКа.

Сапраўды, рэчы — бездухоўныя і мецяць бездухоўных. І як страшна і цяжка хадзіць па жыцці з гэтай меткай. Пра гэта таксама расказвае пастаноўка "Птаха мая — Белая Русь!"

Майя ШЭНДРЫК.

ГАРЧЫЧНІК

З Юрасёвага куфра

Чары мастацтва

Не тутэйшы

Адзін элегантны хлопец спазніўся на канцэрт. Ціхенька ўсеўшыся, ён пытае ў суседа:

— Выбачайце, гэта часам не Шапэн?

— Не ведаю, я не тутэйшы.

У кіназале

— Зніміце, калі ласка, капялюш, бо я заплаціў за білет 50 капеек і нічога не бачу.

— А я заплаціў за капялюш 5 рублёў і хачу, каб яго ўсе бачылі...

Турнэ

Сяброўка да спявачкі:

— Як прайшло турнэ?

— Добра. Канцэртныя залы ўсюды былі перапоўненымі, за выключэннем Полацка.

— Напэўна, ты ўжо там некалі выступала, — зазначыла сяброўка.

Сціпласць

— Хто ў вашым Доме культуры найлепш гуляе ў шахматы?

— Клімёнка, але я ўсё выйграю!..

Фотамайстар

Адна жанчына прыйшла сфатаграфавацца.

— Зрабіце, калі ласка, каб хараша выйшла! — просіць яна майстра.

— Не хвалюйцеся: зраблю так, што самі сябе не пазнаеце!..

Колькі сеансаў

— Мама, той малады мастак сказаў, што для напісання майго партрэта патрэбна будзе недзе каля дваццаці сеансаў! — прызналася дачка.

— А ты запытай у таго мастака, колькі яму хопіць сеансаў, калі я буду хадзіць з табою?!

Шчаслівыя дзеці

З кіно выйшаў глядач. Падышоў да афішы толькі што прагледжанага фільма і чытае: "Дзеці да 16 гадоў на гэты фільм не дапускаюцца".

— Якія шчаслівыя дзеці! — уздыхнуў глядач і пайшоў дадому.

У музычным магазіне

Маці з сынам аглядаюць музычныя інструменты.

— А піяніна ў вас ёсць? — звярнулася да прадаўца жанчына.

— Не, зараз няма.

— Дзякуй Богу! — абрадаваўся сын.

Барыс СЛЮСАР (Украіна)
Пераклаў М.БАЗАРЭВІЧ.

Папрацавалі

Тамаш ЛЯШОНАК

Цэнтр мястэчка. Скрыжаванне.
Дом пад сцягам — выканкам.
І адна з камісій сёння
пасяджэнне ладзіць там.

Душна, людна і дрымотна,
а прамоўцаў — аж зашмат,
і гавораць так ахвотна,
бы страчае аўтамат.

Кожны ведае, што трэ —
хто мінор, а хто — мажор,
скрыпка бубну падпявае,
размахаўся дырыжор...

І такі навокал гоман,
што пад столлю загула.
Божа! Як усё знаёма! —
так раней заўжды было.

Дзень, бадай што, разважалі —
ухвалялі або звальнялі?
А ў рашэнні запісалі:
усё да ведама прыняць.

І ні ў кога не балела
з тых прамоўцаў галава,
што усё гэта месца мела
у час гарачага жніва.

КАСЦЮМ НА ВЫРАСТ

Гумарэска

Касцюм на выраст яму купіла мама! І вось ужо некалькі месяцаў ён у ім мучыцца. Рукавы пінжака ўвесь час вытыркаюцца з паліто і чапляюцца за ручку партфеля. У час абеду яны так і лезуць у талерку. Ды і наогул, увесь час такое адчуванне, быццам нехта трымае цябе за рукі.

А штаны! Так і здаецца, што яны спадаюць. Кожны раз або сам наступаеш на калашыны, або гэта робіць нехта іншы. І ў поясе яны велікаватыя. Сцягнеш іх папругаю — адны складкі!..

Гора адно з гэтым касцюмам! Незнаёмыя азіраюцца, знаёмыя смяюцца...

А што ён можа зрабіць, калі мама купіла і загадала насіць. На выраст. Ён і носіць. Хаця зусім і не ўпэўнены, што яшчэ вырасце.

Бо як-ніяк яму ўжо 39 гадоў.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Крык моды

Алена РУЦКАЯ

Шосты дзень у хаце крык
звечара і зранку,
маці толькі глык ды глык
з лыжкі валяр'янку.

Што прычынай можа быць
гэтага здарэння?
Ды сыночку дагадзіць
не змаглі з адзеннем.

На дварэ зіма, вятры
гойсаюць над хатай.
Сваім продкам школьнік-сын
вынес ультыматум:

купяць хай яму кажух,
калі ёсць сумленне...
Для хлапчыны паліто –
зараз не адзенне.

Маці ўспомніла: у яе
цётка ёсць старая,
мо яна там на сяле
кажушок трымае?!

Угаворвалі бацькі
цэлы дзень старую,
а яна ім: "Галубкі!
Хіба я шкадую?

Я ж у ім выходжу ў хлеў,
чысціні там мала,
вось свіння лычом крысо
ўсё зашмальцавала.

Моль праела ўсю спіну,
як валяўся ў хаце,
латку мае не адну,
сорам аддаваць мне.

Ды шкада вас – вы ж свае..."
А бацькі мяркуюць:
"Занясём у атэлье,
там падрамантуюць".

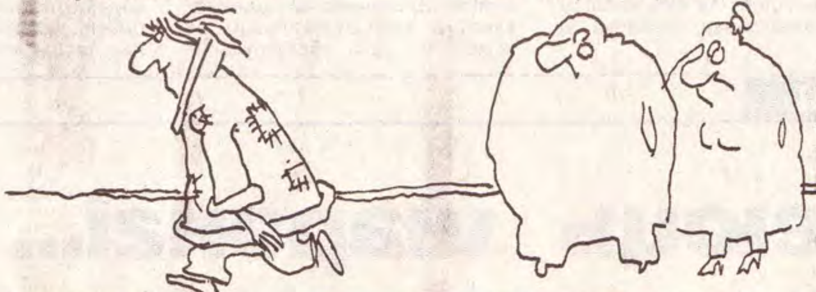

Дома сын скакаў пад столь:
"Што тут мыць, што клеіць?
Заўтра ў клуб я ў ім пайду –
там усе памлеюць!"

І пайшоў сабе фарсіць
у такім адзенні.
Усе людзі на яго здзіўлена глядзелі:
"Тут работы ў нас не брак,
усяго хапае.
Дык адкуль такі жабрак
вуліцай блукае?"

Тлумачэнне можна даць
пра неадпаведнасць:
не на грошы, а, відаць,
ён на розум бедны.

ГАСПАДЫНЯ

Набліжаецца ВЯЛІКДЗЕНЬ. Цяпер, бадай у кожнай сям'і — гэта сапраўднае свята. Да вас прыходзяць родныя, сябры, каб разам адведаць велікоднага пірага і чырвоненькіх яек. Але ж, акрамя гэтых традыцыйных страў, на стол хочацца паставіць яшчэ нешта і па магчымасці новае, каб крышачку здзівіць гасцей ды проста зрабіць прыемным святочны стол.

Рэцэпты, якія я хачу вам прапанаваць, нельга назваць дзівоснымі, але ў час неверагодных цэн і недаступнасці многіх прадуктаў, думаю, гэта якраз тое, што будзе для вас прымальным і вельмі апетытным.

* * *

Салата, якую ў народзе прынята называць "мясной", — традыцыйная страва кожнага застолля, вам ужо даволі-такі надакучыла, праўда? Дык вось, яе можна паспяхова замяніць іншай, якая называецца "Навінка".

Для гэтага вам спатрэбіцца: 100 г сухіх грыбоў, дзве вараныя бульбіны, дзве вараныя морквы, 2 цыбуліны, 100 г марынаванага перцу, маянэз.

Грыбы адварыць, прапусціць праз мясарубку. Бульбу, моркву, цыбулю, перац дробна парэзаць. Усё змяшаць, заправіць маянэзам.

А калі раптам вы не паспелі купіць маянэз, прапаную іншы варыянт.

Салата "Мінская"

50 г сушаных грыбоў, 3—4 бульбіны, 150 г кіслай капусты, 1—2 цыбуліны, 2 ст.лыжкі алею, 1 ч.лыжка воцату, 1 ч.лыжка цукру, соль.

Грыбы зварыць, дробна парэзаць альбо прапусціць праз мясарубку. Звараную ў лупінах бульбу абабраць, нарэзаць маленькімі скрылікамі. Цыбулю нашаткаваць. Дабавіць кіслую капусту, усё перамяшаць, заправіць алеем, воцатам, цукрам і соллю.

А цяпер некалькі гарачых страў, галоўным кампанентам якіх будзе, канешне, наша традыцыйная бульба.

Клёцкі бульбяныя з мясам

1,2 кг бульбы, 2 ст.лыжкі мукі, 400 г свініны, 2 цыбуліны, 50 г масла, 0,5 шклянкі алею, 1 шклянка смятаны, соль, перац.

Абабраную бульбу надраць на тарцы, адціснуць, дадаць муку, соль, перамяшаць. З дастаткова густой бульбянай масы зрабіць невялікія шарыкі, кожны размяць у плоскі кружок, на сярэдзіну пакласці фарш, зноў скачаць шарык і абсмажыць на алеі.

Для фаршу свініну прапусціць праз мясарубку (яна можа быць тлустай), дадаць цыбулю, соль, перац (можна зяленіва, цёртую моркву) і перамяшаць.

Клёцкі пакласці ў чыгунок (жароўню ці каструлю) з кіпячай вадой і варыць 30 хвілін. Можна ў духоўцы альбо на пліце. Падаваць са смятанай.

Сачні беларускія з тварагом

1 кг бульбы, 4—5 ст.лыжак мукі, 2 яйкі, 200 г тварагу, 150 г масла, соль.

Бульбу зварыць, абабраць, патаўчы. Дадаць муку, 1 яйка, соль, старанна перамяшаць. Зрабіць плоскія кружочкі, на сярэдзіну пакласці начынку з тварагу, змешанага з яйкам, краі зашчыпаць. Сачні ўкачаць у муку і абсмажыць з абодвух бакоў на масле. Падаваць з гарачым маслам або са смятанай.

Катлеты "Вітамінізаваныя"

250 г фаршу (свінога, ялавічнага або змешанага), 300 г свежай капусты, 2 морквы, 2 цыбуліны, 1 яйка, 100 г рысу, 2 сырыя бульбіны, соль, перац, зяленіва, 1 ст.лыжка таматнай пасты, соусу альбо кетчупу, лаўровы ліст.

На дробнай тарцы нацерці моркву, цыбулю. Змяшаць з фаршам, рысам, дадаць яйка, соль, перац. Абваляць у сухарах, падсмажыць на патэльні. Перакласці ў каструльку з кіпячай вадой і таматам. 15—20 хвілін патушыць. Дадаць лаўровы ліст. Падаваць са смятанай.

Бульбу надраць на тарцы, адціснуць. Капусту дробна парэзаць.

Цяпер пяройдзем да салодкай часткі нашага стала. Я прапаную вам найбольш просты і даволі танны па цяперашнім часе.

Пірог святочны з начынкай

100 г масла ці маргарыну, 1 ч.лыжка соды, 1 ч.лыжка воцату, 2 яйкі, 200 г смятаны, 1 шклянка цукру, 500 г мукі, 50 г дражджэй, ванілін.

Начынкай могуць быць парэзаныя кружочкамі яблыкі, сухафрукты, павідла, тварог.

Дрожджы замачыць у цёплай вадзе. Яйкі расцерці з цукрам, масла ці маргарын растапіць і змяшаць з яйкамі і дражджамі. Узбіць смятану, дабавіць соду, пагашаную воцатам, ванілін, муку. Цеста перамяшаць і паставіць у цёплае месца на дзве гадзіны. Затым падзяліць яго на дзве часткі, пакласці начынку на адну з іх, другой накрыць.

Выпякаць у духоўцы 30 хвілін.

Начынка з яблыкаў: свежыя яблыкі нарэзаць кружочкамі, змяшаць з узбітым яйкам і цукрам.

З сухафруктаў: 200 г сухафруктаў памыць, прапусціць праз мясарубку, змяшаць з мёдам.

З тварагу: 200 г тварагу адціснуць, змяшаць з узбітым яйкам, цукрам і карыцай.

Рэцэпты, якія я вам сёння прапанавала, даволі простыя для прыгатавання і не патрабуюць дарагіх і дэфіцытных рэчываў.

Калі вы выкарыстаеце хоць адзін з іх для свайго святочнага стала, то абавязкова пераканаецеся: вельмі смачна!

Прыемнага апетыту!

ГАННАЧКА.

СПОРТ

"Дзень дружбы" футбалістаў

Дваццаць пятага красавіка цяпер можа ўвайсці ў беларускі каляндар як сапраўднае свята сяброўства футбалістаў. І крый Божа на гэты дзень яшчэ калі-небудзь прызначаць футбольны тур. Міралюбнасць панавала ў гэты дзень на футбольных палях краіны, акрамя толькі стадыёна ў Маладзечне. Там мясцовы футбольны клуб усё ж прайграў бабруйскаму "Шынніку" з лікам 2:4. Усе астатнія сустрэчы закончыліся ўнічыю! Напярэдадні мінскае "Тарпеда" ў чарговы раз адабрала ачко ў лідэра (у дадзеным выпадку віцебскага "КІМа"), іх сустрэча прайшла без забітых мячоў. Гэтак жа безвынікова згулялі і бабруйскі "Фандок" з магілёўскім "Дняпром", салігорскі "Шахцёр" з рэчыцкім "Ведрычам" і віцебскі "Лакаматыў" з "Будаўніком" са Старых Дарог. "Гомсельмаш" прымаў мінскае "Дынама". Здавалася б, страціўшы ачко (а сустрэча завяршылася з лікам 1:1), дынамаўцы зноў саступяць на другі радок, але "Дынама-93" падхапіла "пачын" аднаклубнікаў. Іх матч з аўтсайдэрам – "Тарпеда" (Магілёў) – прынёс вынік 2:2. А вось брэсцкія дынамаўцы згулялі з гродзенскім "Нёманам", згодна з турнірнай іерархіяй, – 1:1.

Зразумела, пасля такога адзінадушша каманд ні адна з іх не зрушыла з "наседжанага" месца ў табліцы. Бадай, толькі "Шыннік" з брэсцкім "Дынама" зраўнаваліся па ачках.

Яўген ПУЧКОЎ.

	Г	В	Н	П	М	А
Дынама Мн	20	15	3	2	51-16	33
Дынама-93	20	14	5	1	34-7	33
КІМ	20	13	4	3	26-11	30
Днепр	20	11	5	4	30-12	27
Маладзечна	20	10	4	6	34-13	24
Тарпеда Мн	20	6	10	4	13-12	22
Фандок	20	8	4	8	17-17	20
Шыннік	20	5	8	7	27-28	18
Дынама Бр	20	8	2	10	13-17	18
Нёман	20	5	5	10	21-30	15
Шахцёр	20	4	7	9	16-27	15
Гомсельмаш	20	6	2	12	28-32	14
Ведрыч	20	4	6	10	14-26	14
Лакаматыў	20	3	8	9	12-29	14
Тарпеда Мг	20	3	7	10	11-28	13
Будаўнік	20	3	4	13	11-40	10

КІНААФІША МІНСКА

28 красавіка

«МАСКВА»: "Страсці па Анжэліцы"*** — 12.00, 13.30, 17.00, 20.00, 21.20. "Тракс" ("Утаймавальнік гарадоў")** — 14.50 (падоўж.), 18.20.

«КАСТРЫЧНІК»: "Страсці па Анжэліцы"*** — 15.10, 16.30, 19.30, 20.50. "Тракс" ("Утаймавальнік гарадоў")** — 13.30, 17.50. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" — 21.30.

«АЎРОРА»: "Сланяня пайшло вучыцца" і інш.мультфільмы (д) — 10.30. "Агонь, вада і... медныя трубы" (д) — 14.00. "Місіс Даўтфайр" (2 с.) — 11.00, 13.30, 16.20, 18.50, 21.10. "Конан-разбуральнік" — 12.00, 15.50 (л), 19.50. "Страсць у аковах"*** — 17.50, 21.20.

«БЯРЭСЦЕ»: "Місіс Даўтфайр" (2 с.) — 12.00, 14.10, 16.20, 18.30. "Конан-варвар" (2 с.) — 13.10, 17.10. "Паліцэйскі з Чыкага" — 11.30, 15.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.30.

«ВІЛЬНЮС»: "Місіс Даўтфайр" (2 с.) — 12.00, 15.50, 19.50. "Каханне і кулі" — 14.10, 18.00. "Страсць у аковах"*** — 22.00 (н). Відэазала: 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30.

«ДРУЖБА»: "Бетховен-2" — 15.40, 19.10. "Ніндзя-тэрмінатар" — 14.00, 17.30. "Я аб'яўляю вам вайну" — 21.00. Відэазала: "Уваскрэсшы з пекла" — 14.30, 18.00. "Лыжная школа" — 16.10.

«ПАРТЫЗАН»: "Страсці па Анжэліцы"*** — 15.30, 18.20, 21.00. "Тракс" ("Утаймавальнік гарадоў")** — 13.50, 16.40, 19.30.

«ПЕРАМОГА»: "Дзяўчынкі напракат"*** — 11.00, 12.30, 16.30, 20.20. "Місіс Даўтфайр" (2 с.) — 14.00, 18.00. Відэазала: "Гром у раі" — 10.00, 11.40, 13.20, 15.00, 16.40, 18.20, 20.00.

«САЛЮТ»: "Тракс" ("Утаймавальнік гарадоў")** — 13.10, 14.40, 17.20, 18.50, 21.30 (кінапраграма да Вялікадня). "Страсці па Анжэліцы"*** — 12.00, 16.10, 20.20.

«СУЧАСНІК»: "Тай-пэн" (1,5 с.) — 14.10. "Любоўныя прыгоды іншапланецян"**** — 16.00, 17.40, 19.20, 21.00.

«БЕЛАРУСЬ»: "Соль на нашай скуры" — 12.10, 15.00, 18.30. "Гарачыя галовы" — 10.40, 15.30, 17.00, 20.30. "Кібарг" — 12.00, 13.30, 16.50, 18.20, 21.20. "Бравыя хлопцы" — 10.30, 19.50. "Блю, зямное дзіця" (поўнаметражны мультфільм) — 14.10. "Жандар з Сен-Трапеза" — 21.50.

«КІЕЎ»: "Узнагародзіць (пасмяротна)" — 13.00 (бяспл.сеанс). "Наёмны забойца" — 14.30. "Соль на нашай скуры" — 16.30, 20.10. "Завяшчанне "блакітнага" дзядзечкі"**** — 18.40.

«КАМСАМОЛЕЦ»: "Хачу быць прынцэсай" і інш.мультфільмы (д) — 10.30. "Соль на нашай скуры" — 11.00, 13.00, 17.00, 20.20. "Золата партыі" — 15.00. "Майстэрства забіваць" — 14.00, 20.30. "Залатая цясніна" — 12.00, 16.00. "Школа сцюардэс" — 19.00. Зала індыйскага фільма: "Яшчэ адна сувязь" (2 с.) — 18.00.

«МІР»: "Сны" — 14.00, 18.00. "Бетховен-2" — 11.00, 13.00, 17.00, 19.00. "Майстэрства забіваць" — 12.00, 16.00, 20.00. "Міс Катастрофа" — 15.00, 20.50.

«ПІЯНЕР»: "Бетховен-2" — 10.00 (л), 11.50, 18.30. "Тайна старога гарышча" (д) — 15.00. "Вар'яцкі рэйс" — 13.30, 16.50. "Мядовы месяц у Лас-Вегасе"** — 20.30.

«РАКЕТА»: "Споведзь палюбоўніцы" — 16.10. "Вар'яцкі рэйс" — 19.40. "Эмануэль"**** — 18.00, 21.10. Відэакафэ — 17.00, 19.30.

«РАДЗІМА»: "Гарачыя дзяўчынкі"*** — 13.00, 16.20, 20.00. "Папа мой "палюбоўнік" — 14.50, 18.10.

«ЗМЕНА»: Хрысціянская праграма д/ф "Погляд на Святую Тройцу" — 13.30 (л). "Чужыя-2" (2 с.)** — 14.30, 17.20. "Вар'яцкі рэйс" — 12.00, 19.45.

«ЦЭНТРАЛЬНЫ»: "Каханне і кулі" — 13.30, 18.00, 21.00. "Бабнік-2"** — 10.40, 16.45, 19.45. "Бетховен-2" — 12.00, 15.15.

«ЭЛЕКТРОН»: "Соль на нашай скуры" — 14.40, 18.10. "Майстэрства забіваць" — 13.00, 16.30, 20.00. "Залатая цясніна" — 13.50, 17.20, 19.10. "Няма выйсця" (1,5 с.) — 15.20. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.30.

«АВАНГАРД»: "Страчаная імперыя" — 14.30. "Чужыя-2" (2 с.)** — 16.00. "Містэр "Індыя" (2 с.) — 18.30.

«ЗНАМЯ»: "Прынцэса-паўлін" (д) — 14.20. "Чужыя-2" (2 с.)** — 16.00. "Школа сцюардэс" — 18.20, 20.00.

«УДАРНІК»: "Марыя, Мірабэла" (д) — 14.10. "Няма выйсця" (1,5 с.) — 15.30. "Незаконнае ўварванне" (1,5 с.)*** — 19.00. "Вар'яцкі рэйс" — 17.30.

ХАТНІ ЭКРАН

■ 28, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. ТА "Рэха".
8.55. Фільм-канцэрт.
◆9.15. "Семнаццаць імгненняў вясны". 2-я серыя.
13.30. Навіны.
◆13.40. "Развітанне".
15.40. ТБ – школе. Урокі маленства (аповесць Янкі Брыля "Сірочы хлеб").
16.10. Майстэрня. Мастак У.Страмінскі.
16.40. Радавод. Мотальскія суседзі.
17.30. Асацыяцыя дзіцячай прэсы прадстаўляе: "Непаседа".
17.40. Фонд "Дзецям Чарнобыля" і яго дзейнасць.
18.00. "На цёплай зямлі".
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Зачытайце маё пісьмо...
19.05. Парады агароднікам.
19.30. Роднае слова.
20.00. Пазіцыя ўрада. Актуальнае інтэрв'ю.
20.15. Кінанарыс.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Семнаццаць імгненняў вясны". 3-я серыя.
22.50. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.10. Навіны.
• 8.20. "Лянота".
◆8.35. "Пецярбургскія тайны". 8-я серыя.
◆9.35. "Жыццё заапаркаў" (ЗША).
10.10. ...Да 16 і старэйшым.
10.50, 23.20. Прэс-экспрэс.
11.20. Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Паўфінал.
14.25. Прадпрымальнік.
• 15.20. "Прыгоды Тома Соера".
15.50. Выступае ансамбль "Казацкая вольніца".
16.10. ...Да 16 і старэйшым.
16.50. Тэхнадром.
17.25. За кулісамі.
17.45. Дакументы і лёсы.
17.50, 20.35. Надвор'е.
◆17.55. "Пецярбургскія тайны". 8-я серыя.
18.55. Кінапанарама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Лато "Мільён".
◆21.15. "Прывід свабоды".
23.30. Акадэмія.
24.00. Дзённік чэмпіянату свету па хакею.

Канал "Расія"

8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
• 8.25. "Даскачы да воблачка".
8.35. Паехалі.
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
• 15.20. "Дамавічок Кузя".
15.30. Студыя "Рост".
16.00. Там-там навіны.
16.15. Новая лінія.
17.00. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.30. На палітычным Алімпе.
21.25. Чэмпіянат Расіі па футболу.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Спявае Еўропа.
23.00. Чэмпіянат Расіі па футболу.
23.50. "Віўен Лі". Д/ф.

Санкт-Пецярбург

8.15. Розналяровы сабака.
8.35. Дзецям пра зверанят.
12.05. Фільм-канцэрт.
◆12.35. "Унікум".
14.05. "Даліна". Д/ф.
14.25. Тэлетэкст.
14.30, 18.30, 21.55. Інфарм ТБ.
14.40. Музычны момант.
14.45. Падарожжа па Усходзе.
◆15.05. "Жалезная прынцэса".
16.10. Там, дзе жыве Павуціныч.
16.25. Сёння і штодзённа.
16.45. Вялікі фестываль.
17.00. Чалавек на зямлі.
◆17.30. "На парозе ночы".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Будні.
19.20. Тэлемагазін.
◆19.25. "Вандроўны аўтобус".
21.15. Блеф-клуб.
22.10. Спартыўныя навіны.
22.20. Ваш стыль.
22.25. "Вячэрні звон". Музычны канал.
22.40. Парад парадаў.
23.55. Фільм-канцэрт.

8-ы канал

18.00. Аб'явы. Рэклама.
• 18.05. "Сям'я Барклі". "Трус-сваволькік".
18.35. Музычная праграма.
19.05. "Файт". Кікбоксінг.
◆19.30. "Лабірынт правасуддзя". "Відэазабойства".
• 20.15. Мульфільмы Уолта Дыснея.
20.30. "Навіны". ММ-4.
20.45. Сямейнае кола.
◆20.55. "Лёс". 58-я серыя.
21.35. Тыдзень з "Хрыстафорам".
◆21.45. "Выклік непераможным".
23.25. Рэклама. Аб'явы.

■ 29, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Дзелавая хроніка.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. Фільм-канцэрт.
9.00. Тэлебачанне – школе.
◆9.30. "Семнаццаць імгненняў вясны". 3-я серыя.
10.45. Карамболь. Ток-шоу з удзелам А.Дударава.
11.20. Рок-айленд-шоу.
• 12.25. "Крэм-бруле" і інш.
13.15. Пазіцыя ўрада.
13.30. Навіны.
13.40. Фільм-канцэрт.
14.25. "Еўрапейскі калейдаскоп".
14.55. Педагагічны экран. Прамая лінія.
15.55. Вобраз.
16.55. Тэлебом.
17.30. Навіны.
17.40. "Мелодый вясёлкавы вянок..."
18.00. Дзелавая хроніка.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Эпіцэнтр.
19.45. "Маё Палессе".
19.55. Рэйтынг.
20.10. Студыя "Тэлесябрына".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
◆21.45. "Ахоўныя колеры". (Польшча).
23.30. Надвор'е.
23.40. НІКа.
23.55. Баскетбол. Чэмпіянат Беларусі.
0.40. "Я + Я". Мужчына і жанчына.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.20. 50 x 50.
9.35. На шляху да Уэмблі.
10.30. Амерыка з М.Таратутам.
11.20, 22.50. Прэс-экспрэс.
14.25. Прадпрымальнік.
14.50. Бізнес-клас.
15.05. "Ты, Расія мая". Канцэрт.
◆15.50. "Білет у адзін канец".
16.20. Алеся і кампанія.
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Навіны культуры.
17.40. Чалавек і закон.
18.10, 20.35. Надвор'е.
18.15. Амерыка з М.Таратутам.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
◆20.45. "Дэн Огаст" (ЗША). 1-я серыя.
21.45. Чалавек тыдня.
22.05. "У пошуках страчанага". Одры Хёпберн.
23.10. Музагляд.
23.50. Аўта-шоу.
24.00. Дзённік чэмпіяната свету па хакею.

Канал "Расія"

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
• 8.25. "Пінгвіняня".
8.40. Паехалі.
◆8.50. "Санта-Барбара".
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Там-там навіны.
15.35. Знаёмцеся, хор "Благавест".
16.00. Тэлегазета.
16.05. Ваенны кур'ер.
16.20. Новая лінія.
◆16.50. "Вяртанне Полі". 2-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Нахімаўцы.
18.30. Звычайная справа.
18.45. Кінамарафон.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Ганна".
21.25. "К-2" прадстаўляе: "Пацалунак у дыяфрагму".
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Спявае Еўропа.
23.00. Кабарэ "Бязглуздзіца".
◆23.55. "Бітва трох каралёў". 4-я серыя.

Санкт-Пецярбург

8.15. Там, дзе жыве Павуціныч.
8.30. Сёння і штодзень.
• 8.50. "Падарунак для слана".
9.00. "Нямецкая хваля".
◆9.30. "На парозе ночы".
10.20, 11.40, 14.40. Музычны момант.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. "Сярэбраная нітка".
11.30, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
11.45. Тэлемагазін.
11.50. Урок нямецкай мовы.
12.05. "Бугі-вугі кожны дзень". Д/ф.
12.35. "Цудоўная Алена". Музычны фільм.
14.00. Іншае кіно.
14.45. Фільм-балет.
16.00. Залаты ключ.
16.10. Казка за казкай. "Соль даражэй за золата".
16.45. Вялікі фестываль.
17.00. Новы Пецярбург.
◆17.30. "На парозе ночы".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Будні.
19.20. Тэлемагазін.
19.25. Фільм-канцэрт.
◆20.10. "Пакроўскія вароты". 1-я серыя.
21.15. Тэатральная правінцыя.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Пакроўскія вароты". 2-я серыя.
◆23.30. "Мяжа магчымага" (ЗША).

8-ы канал

18.00. Аб'явы. Рэклама.
◆18.05. "Карусель".
• "Разявакі".
18.35. СОЛТЭК, "Дорэміфасолькі".
18.45. Спартыўная паралель.
◆19.35. "Хіл Стрыт Блюз". "Цяжкі пачатак".
• 20.25. "Трое з Прастаквашына".
◆20.45. "Лёс". 59-я серыя.
21.25. Час мясцовы.
21.45. Тыдзень з "Хрыстафорам".
21.55. Справы надзённыя.
◆22.05. "Прычына для хвалявання".
23.25. Рэклама. Аб'явы.

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
• мультфільмы

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі – караткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра – у Мінску, Гродна, Магілёве –+16– +18°, Брэсце, Гомелі, Віцебску – +17– +19°. У наступныя двое сутак у паўночных раёнах чакаюцца дажджы. Тэмпература паветра 29-га ўначы +6– +11°, удзень – +14 –+19°, 30-га ўначы +7– +12°, удзень – +16– +21°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, інжынер-сіноптык Белгідрамета.

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк:
па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Індэкс 63129. Тыраж 50 000. Зак. 45.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі – 68-27-21; аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-29-56, 68-29-45. Факс: 32-21-03.